

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, обліку і оподаткування

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Наталія ПОДЛУЖНА

“ ____ ” _____ 2022 р.

Випускна кваліфікаційна робота

магістра

на тему: **«Організація обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи ОПЗм-20

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Алтухова Тетяна Володимирівна

(підпис)

Керівник: проф. каф. ЕОО д.е.н., проф. Катерина ЯГЕЛЬСЬКА

(підпис)

Рецензент: доцент каф. УФЕБ, к.е.н. Любов ВАСИЛИШИНА

(підпис)

Нормоконтроль:

_____ д.е.н., проф. Олена ЛИЗУНОВА

(підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____

(підпис)

Луцьк – 2022

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, обліку і оподаткування

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри

_____ Наталія ПОДЛУЖНА

“ ____ ” _____ 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Алтухова Тетяна Володимирівна

Алтухова Т.В.

Тема кваліфікаційної роботи «Організація обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах», керівник кваліфікаційної роботи: д.е.н., проф. Ягельська К.Ю. затверджені наказом № 78 від «11» лютого 2022 р.

Строк подання студентом кваліфікаційної роботи: 13.05.2022 року.

Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукові джерела з питань бухгалтерського обліку, статутні документи ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», річна фінансова звітність.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки:

1. Теоретико-методичні основи обліку і контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах
2. Організації обліку та контролю розрахунків з оплати праці у ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
3. Удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетній установі

Перелік графічного матеріалу: класифікація бюджетних установ, шляхи регулювання оплати праці, форми оплати праці, схема нормативно-правового забезпечення, завдання

державного фінансового контролю, структура ДВНЗ «ДонНТУ», аналіз видатків ДВНЗ «ДонНТУ», динаміка змін показників балансу, структура первинної документації, шляхи вдосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці.

Консультанти розділів кваліфікаційної роботи:

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку і контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах	Ягельська К.Ю., проф. кафедри ЕОО	14.02.2022	
Розділ 2. Організації обліку та контролю розрахунків з оплати праці у ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»	Ягельська К.Ю., проф. кафедри ЕОО	07.03.2022	
Розділ 3. Удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетній установі	Ягельська К.Ю., проф. кафедри ЕОО	04.04.2022	

7. Дата видачі завдання: 14.02.2022

Керівник Катерина ЯГЕЛЬСЬКА _____

(підпис)

Завдання прийняв до виконання Тетяна АЛТУХОВА _____

(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Найменування етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку і контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах	14.02.2022-07.03.2022	
2	Розділ 2. Організації обліку та контролю розрахунків з оплати праці у ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»	07.03.2022-04.04.2022	
3	Розділ 3. Удосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетній установі	04.04.2022-02.05.2022	
4	Висновки, список використаних джерел, додатки, оформлення	02.05.2022-13.05.2022	

Студент

Тетяна АЛТУХОВА

Керівник кваліфікаційної роботи

Катерина ЯГЕЛЬСЬКА

АНОТАЦІЯ

Алтухова Т. В. Організація обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». – ДВНЗ ДонНТУ, Луцьк, 2022.

Роботу присвячено удосконаленню напрямків організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах на прикладі ДВНЗ «Донецький національний технічний університет».

У першому розділі проведено теоретичне дослідження методичних основ обліку і контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах. Виконано визначення основної економічної сутності розрахунків з оплати праці, теоретичний огляд методичного забезпечення організації контролю розрахунків з оплати праці та проаналізовано нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку у бюджетних установах.

У другому розділі проаналізовано організаційно-економічну діяльність ДВНЗ «ДонНТУ», виконано дослідження процесу виконання організації документального, аналітичного і синтетичного обліку з розрахунків оплати праці та визначені методичні прийоми організації контролю за розрахунками з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ».

У третьому розділі запропоновано напрями удосконалення процесу обліку і методи оптимізації системи внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ».

Ключові слова: бюджетна установа, внутрішній контроль, облік розрахунків з оплати праці, організація бухгалтерського обліку

Список публікацій здобувача:

1. Алтухова Т. В., Ягельська К. Ю. Аналіз методичних аспектів організації контролю розрахунків з оплати праці у бюджетній установі. XII Міжнародна науково-практична конференція «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects», Берлін, Німеччина, 22-24 травня 2022 року.*(направлена до організаційного комітету конференції)*

SUMMARY

Altukhova T. V. Organization of accounting and control of payroll in budgetary institutions / Graduation qualifying work for obtaining an educational degree «Master» in the specialty 071 « Accounting and taxation». – State Higher Educational Establishment DonNTU, Lutsk, 2022.

The work is devoted to improving the organization of accounting and internal control of payroll in budgetary institutions on the example of SHEE "Donetsk National Technical University".

In the first section the theoretical research of methodical bases of the account and control of calculations on payment of work in budgetary establishments is carried out. The definition of the basic economic essence of payroll calculations, theoretical review of methodological support for the organization of control over payroll calculations and analyzed the legal support of accounting in budgetary institutions.

The second section analyzes the organizational and economic activities of DonNTU, studies the process of organizing documentary, analytical and synthetic accounting for payroll and identifies methods of organizing control over payroll in DonNTU.

In the third section the directions of improvement of the accounting process and methods of optimization of the system of internal control of calculations on payment of work in SHEE "DonNTU" are offered.

Key words: budgetary institution, internal control, accounting for payroll, organization of accounting

List of applicant's publications:

1. T. Altukhova, K. Yahelska. Analysis of methodological aspects of the organization of control over payroll in the budget institution. XII International Scientific and Practical Conference «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects», Berlin, Germany, May 22-24, 2022 (*sent to the conference organizing committee*)

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ.....	12
1.1. Сутність, форми і система оплати праці в бюджетних установах.....	12
1.2. Нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці у бюджетних установах	17
1.3. Методичне забезпечення організації контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах.....	22
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У ДВНЗ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ».....	28
2.1. Організаційно-економічна характеристика ДВНЗ «ДонНТУ»	28
2.2. Документальне забезпечення обліку розрахунків з оплати праці	38
2.3. Організація аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з оплати праці в установі	42
2.4. Методичні прийоми організації контролю за розрахунками з оплати праці в установі	46
Висновок до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3	52
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В БЮДЖЕТНІЙ УСТАНОВІ	52
3.1. Напрями удосконалення обліку розрахунків з оплати праці в бюджетній установі.....	52
3.2. Обґрунтування рішень з оптимізації системи контролю розрахунків з оплати праці у ДВНЗ «ДонНТУ»	61
Висновок до розділу 3.....	65

ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТОК А.....	79
ДОДАТОК Б	85

ВСТУП

Актуальність теми. На даний момент головною особливістю виконання бухгалтерського обліку в бюджетних установах – це його чітке регулювання чинним законодавством України у всіх існуючих аспектах, до яких відносять нарахування і виплати зарплати, утримання відрахувань, забезпечення відображень рухів коштів, оцінка доходів та видатків і т.д. Якщо розглядати бухгалтерський облік зі іншого боку, тобто на контроль зі сторони держави за процедурами бухгалтерського обліку, то він повинен виконуватися систематично і надавати певну інформацію зовнішнім та внутрішнім користувачам.

Бюджетні установи бувають досить різноманітними і направлені на задоволення соціально-економічних потреб населення за умови надання необхідних послуг, тому здійснення в них бухгалтерського обліку передбачає виконання певних завдань та містить деякі особливі об'єкти, а також облік виконується за певним окремим планом рахунків і балансу, що відрізняються від планів і балансів інших організацій і підприємств.

Оплата праці є основною статтею виплат у обліку бюджетних установ. Вона являється системою відносин, що направлена на задоволення нарахованих і виконаних виплат керівництвом установи його співробітникам за умови виконання роботи у відповідності до чинного законодавства і колективного трудового договору.

Аналіз досвіту щодо забезпечення організації проведення бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю за розрахунками з оплати праці мають значні проблеми і недоліки на бюджетних установах і при наявності відповідних удосконалень в системі обліку і рекомендацій їх можна усунути. Саме тому кваліфікаційна робота направлена на удосконалення організації обліку і внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», а

враховуючі тенденції щодо змін щодо проведення бухгалтерського обліку і сучасних досліджень в цьому напрямку, то актуальність, теоретична і практична сутність дослідження не викликає сумніву і визначила вибір тематики.

Дослідженнями з питань організації бухгалтерського обліку і забезпечення внутрішнього контролю за розрахунками з оплат праці займалися такі науковці, як Большешальська А. В., Леня В.С., Лемішовський В. І., Владимирова Л. П., Гаценко О. П. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є вивчення і дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів щодо організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю за розрахунками з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ».

У відповідності до поставленої мети сформовані наступні завдання:

- визначити економічну сутність розрахунків з оплати праці;
- узагальнити нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці у бюджетних установах;
- виконати теоретичний огляд методичного забезпечення організації контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах;
- проаналізувати основні організаційно-економічні показники ДВНЗ «ДонНТУ»;
- уточнити алгоритм процесу виконання організації документального, аналітичного і синтетичного обліку з розрахунків оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ»;
- систематизувати методичні прийоми організації контролю за розрахунками з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ»;
- обґрунтувати напрями удосконалення процесу обліку і методи оптимізації системи внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ».

Об'єкт дослідження – розрахунки в бюджетних установах.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні і практичні аспекти

організації обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в бюджетній сфері.

Методи дослідження. Проведені дослідження ґрунтувалися на науковому діалектичному методі об'єктивних законів розвитку сучасної економіки, а також застосовувалися методи спостереження і порівняння.

Інформаційна база дослідження ґрунтувалася на нормативно-правовій базі, за якою регламентується бухгалтерський облік, та обліковою і звітною документацією ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» за 2018-2021 рр.

Наукові результати кваліфікаційної роботи:

1. Запропоновано внести поправки щодо нарахувань премії співробітникам за умови економії коштів у Наказ щодо облікової політики та додати відповідний пункт щодо нарахування надбавок працюючим молодим співробітникам до Положення про порядок преміювання працівників Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет», проте не виключаючи пункту 1.3 цього положення.

2. Запропоновано виконати оптимізацію графіку документообігу, що передбачає розподіл функцій поміж адміністрацією, відділами бухгалтерії і кадрів.

3. Вдосконалено процес організації обліку розрахунків з оплати праці з врахування специфіки проведення обліку в бюджетних установах з впровадженням елементів управлінського рішення.

4. Запропоновано деталізацію рахунку 6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів», що забезпечить більш точніше врахування різних виплат, підвищить рівень отримання інформації обліку з оплати праці як в ДВНЗ «ДонНТУ».

5. Запропоновано удосконалити структуру контролю розрахунків з оплати праці, що дозволить підвищити його ефективність, забезпечити дотримання вимог чинного законодавства та виявлення негативних чинників, що мають вплив на оплату праці.

Практичне значення роботи полягає в удосконаленні процесу обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в бюджетній установі за рахунок визначення напрямків та шляхів їх оптимізації.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота є рукописом і складається з вступу, 3-х розділів, висновків, списку використаних джерел та двох додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

1.1. Сутність, форми і система оплати праці в бюджетних установах

Бюджетні установи (далі – БУ) – це юридичні установи, які в залежності від підпорядкованості та певного виду діяльності, отримують відповідне фінансування з загальнодержавних або місцевих бюджетів України. Дані установи надають послуги та забезпечують свою діяльність на основі Статутів, що ухвалюються відповідними вповноваженими виконавчими органами. На рис. 1.1 наведені категорії, за якими розподілені БУ [1].

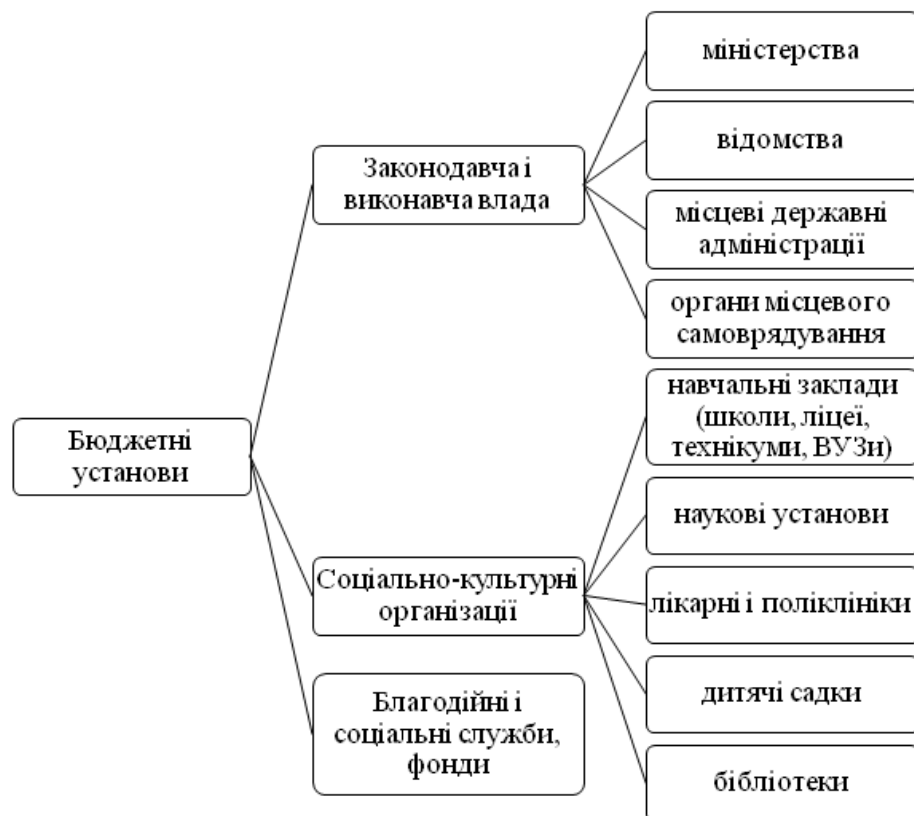

Рис. 1.1. Класифікація бюджетних установі відносно різних сфер діяльності

Джерело: побудовано на основі [1]

З огляду на цю класифікацію (рис. 1.1), основною відмінністю всіх бюджетних установ від інших організацій можна вважати заборону на комерційну діяльність, проте вони можуть мати позабюджетні надходження, до яких відносять надання певних послуг в рамках функціональних повноважень установ; здійснення господарської та виробничої діяльності як окремо, так і разом; дозволяється здача в оренду чи продаж майна, яке безпосередньо належить БУ; а також отримання благодійних внесків, різноманітних грантів та подарунків [2].

Проте, бюджетні установи, як і всі інші юридичні, повинні забезпечувати проведення бухгалтерського обліку (далі – БО) та здійснення систематичного контролю щодо виконання кошторисів відповідних витрат, стану розрахунків з організаціями, промисловими підприємствами та певними фізичними особами, а також щодо можливості збереження грошових коштів і матеріальних цінностей. Забезпечення виконання БО в бюджетних установах здійснюється відповідним відділом, проте не всі БУ мають окремі, однак, наприклад, вищі навчальні заклади мають такий самостійний відділ – бухгалтерію [3, с. 12].

Основні функції бухгалтерського обліку бюджетної установи в загальному випадку розкривають основну суть [3, с. 14]:

- нагляд та безпосередній контроль на установі за грошовими потоками (доходи та видатки);
- відображення руху бюджетних надходжень відносно рахунків та у відповідних бухгалтерських документах;
- проведення операцій по рахунках (зведення балансів доходів та видатків);
- керування процесами планування та виконання бюджету;
- економія бюджетних коштів.

Однак при проведенні БО на бюджетних установах можна побачити, що основні витрати, що мають значну питому вагу в кошторисах БУ, є

видатки на нарахування заробітної плати (далі – ЗП) і вважаються головною і важливою ділянкою обліку [4].

Робота у БУ є цілеспрямованою діяльністю відповідної категорії людей щодо керування державою взагалі і окремо місцевого самоврядування, охорони громадського порядку і т.п. та надання якихось нематеріальних послуг соціальній сфері задля забезпечення необхідних потреб суспільства, так, наприклад, вищі навчальні заклади надають освітні послуги III та IV рівня акредитації [5].

Бюджетні установи при виконанні бухгалтерського обліку регламентується відповідними законодавчими актами, що регламентують бюджетний процес та організацію і введення БО [6], проте, в першу чергу, економічні, юридичні і організаційні вимоги щодо оплати праці працівникам БУ визначаються у відповідності до закону України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР «Про оплату праці», який трактує термін ЗП наступним чином: заробітна плата є винагородою, що обчислюється переважно у грошовому еквіваленті та сплачується працівникові за виконану роботу власником згідно трудового договору чи вповноваженою ним особою [7-8].

На рис. 1.2 відображено шляхи регулювання оплати праці робітників БУ [7].

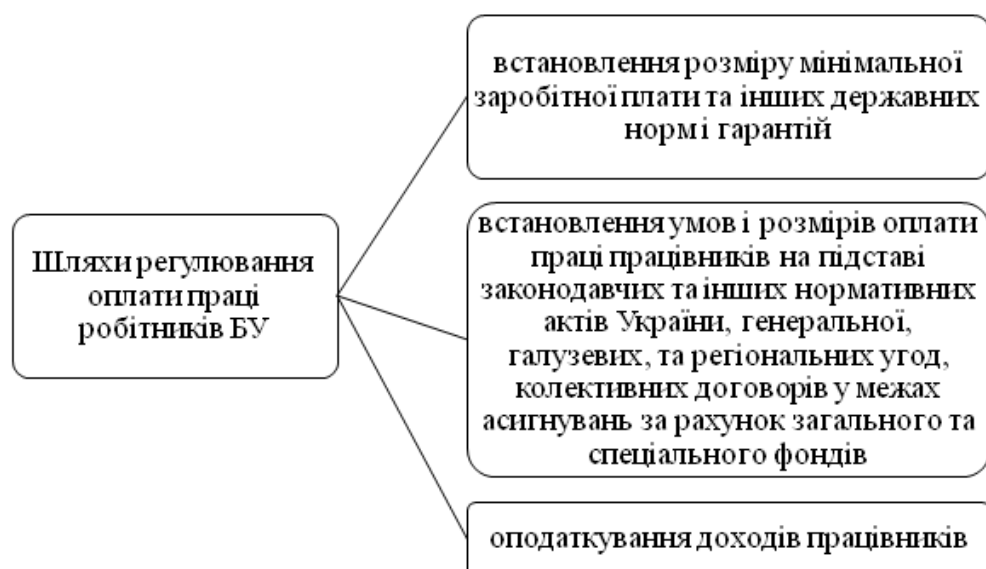

Рис. 1.2. Шляхи регулювання оплати праці робітників БУ

Джерело: побудовано на основі [7]

Основним елементом організації оплати праці в бюджетних установах вважається тарифна система, що, в свою чергу, відображає відповідні тарифні розряди, тарифні коефіцієнти та схеми посадових окладів, а також відповідно тарифно-кваліфікаційні характеристики. Тарифна система буває двох форм, на рис. 1.3 відображається суть кожної з них[9].

Рис. 1.3. Форми тарифної системи та їх суть

Джерело: побудовано на основі [9]

У бюджетних установах використовують погодинну форму оплати працівників (рис. 1.4).

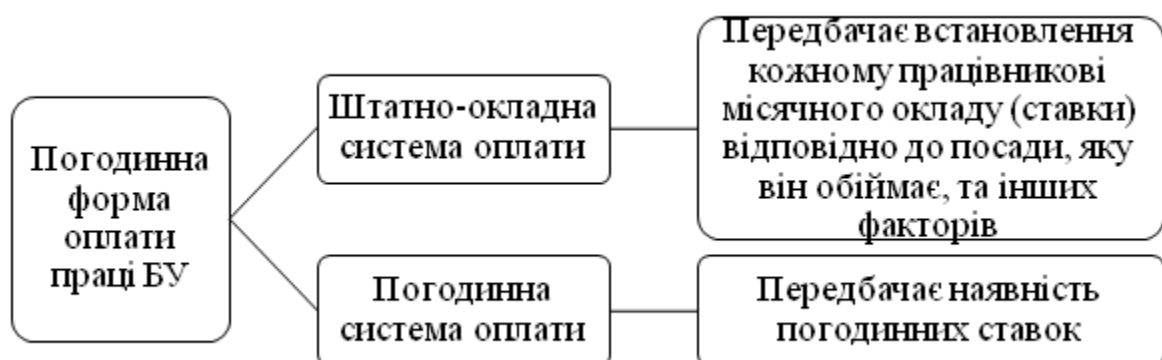

Рис. 1.4. Погодинна форма оплати праці у бюджетних установах

Джерело: побудовано на основі [10]

Однак для упорядкування оплати праці робітникам бюджетних установ

Кабінет Міністрів України впровадив Єдину тарифну сітку розрядів і коефіцієнтів з оплати праці з 01.09.2005 року та згідно цього документу встановлено, по-перше, єдину тарифну сітку розрядів та коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери; по-друге, схеми тарифних розрядів посад керівних, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, професіоналів, фахівців та інших працівників бюджетних установ, закладів та організацій; по-третє, схему тарифних розрядів посад (професій) професіоналів, фахівців керівників інших структурних підрозділів і технічних службовців, загальних для всіх бюджетних установ, закладів та організацій; в четверте, схему тарифних розрядів посад (професій) робітників, загальних для всіх бюджетних установ, закладів та організацій; а в п'яте, ставки погодинної оплати праці працівників усіх галузей економіки за проведення навчальних занять [9-10].

Ці єдині тарифні сітки направлені на визначення посадових окладів та у відповідності до цих схем враховується кваліфікація працівників згідно до професій і посад [7]. Для того щоб визначити посадовий оклад відповідно до професій та посад за сіткою встановлюється певний тарифний коефіцієнт для відповідного тарифного розряду [9].

Наприклад, доцент у вищому навчальному закладі III-IV рівня акредитації має тарифний розряд 19 [11] у відповідності до тарифної сітки та тарифний коефіцієнт дорівнює 3,42, тоді для визначення посадового окладу необхідно помножити тарифний коефіцієнт на посадовий оклад першого тарифного розряду [12]. Також в БУ є система надбавок та доплат, яка встановлена Кабінетом Міністрів України, в залежності від посадових окладів, щодо обов'язкових надбавок у сфері освіти (вищі навчальні заклади – науково-педагогічні працівники), то до них відносять наступні доплати: за стаж роботи, за наукові ступені та вчені звання і т.д. Проте для встановлення надбавок в бюджетних установах діють певні тарифікаційні комісії, що утворюється відповідним наказом керівника та має відповідний склад:

головний бухгалтер, начальник відділу кадрів, начальник планового відділу та інших працівників відповідних відділів. Дана комісія призначає надбавки на підставі відповідних документів, наприклад, документ про освіту працівника, стаж роботи і т.д., а вже потім за даними списками формується штатний розпис і призначення посадових окладів для бюджетних установ, також розмір кожної надбавки та доплати не повинен перевищувати 50% [13].

Робота працівників освіти має свою специфіку та обумовлюється особливістю планування та нарахування робіт. Згідно ЗУ «Про вищу освіту» науково-педагогічні працівники повинні працювати 36 годин (1 ставка) і містити навчальне, методичне, наукове, організаційне чи інше трудове навантаження, причому норми визначаються безпосередньо закладом освіти і максимальне навчальне навантаження складатиме 600 годин на 1 ставку на навчальний рік за основним місцем роботи [п.п. 1, 2 ст. 56, 14]. За сумісництвом працівник можуть працювати не більш ніж на 0,5 ставки та тривалість не повинно перевищувати 4 годин у день.

1.2. Нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці у бюджетних установах

В Україні як на бюджетних установах, так і для юридичних осіб, правове регулювання обліку розрахунків з оплати праці регламентується певними нормативно-правовими актами і документами.

Всі загальні принципи обліку розрахунків з оплати праці в бюджетному законодавстві регламентуються такими документами, як нормами Бюджетного Кодексу України, організацією функціонування бюджетної системи України, правовим статусом бюджетних установ, основами

бюджетного процесу та міжбюджетних відносин, видами і підставами щодо відповідальності за правове порушення бюджетного законодавства [15].

У відповідності до Кодексу законів про працю України [ст. 98, 16] усі виплати БУ з оплати праці забезпечуються законами і нормативно-правовими актами України; головними, галузевими і регіональними угодами, колективними договорами, а також з урахуванням бюджетних асигнувань і позапланових доходів (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці у бюджетних установах

Згідно до ЗУ «Про оплату праці» [ст.8, 8] погоджуються умови виконання обчислень рівню оплати праці в бюджетних установах.

Всі основні правові аспекти регулювання, організації, здійснення і складання фінансової звітності в нашій країні регламентуються Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [17].

Згідно Закону України «Про оплату праці» [ст.3, 8] визначається термін «мінімальна заробітна плата», яка визначає державні соціальні гарантії в Україні на підприємствах всіх форм власності, що визначають мінімальний

розмір оплати праці працівника за виконану або місячну, або годинну норми праці.

У відповідності до того ж закону [ст.13, 8] нарахування заробітної плати робітників з бюджету забезпечується в певних межах відповідних бюджетних асигнувань на підставі затверджених актів Кабінету Міністрів України [18].

Регулювання оплати праці працівників забезпечується ЗУ «Про оплату праці» [8] за двома рівнями, а саме державним та договірним (рис. 1.6).

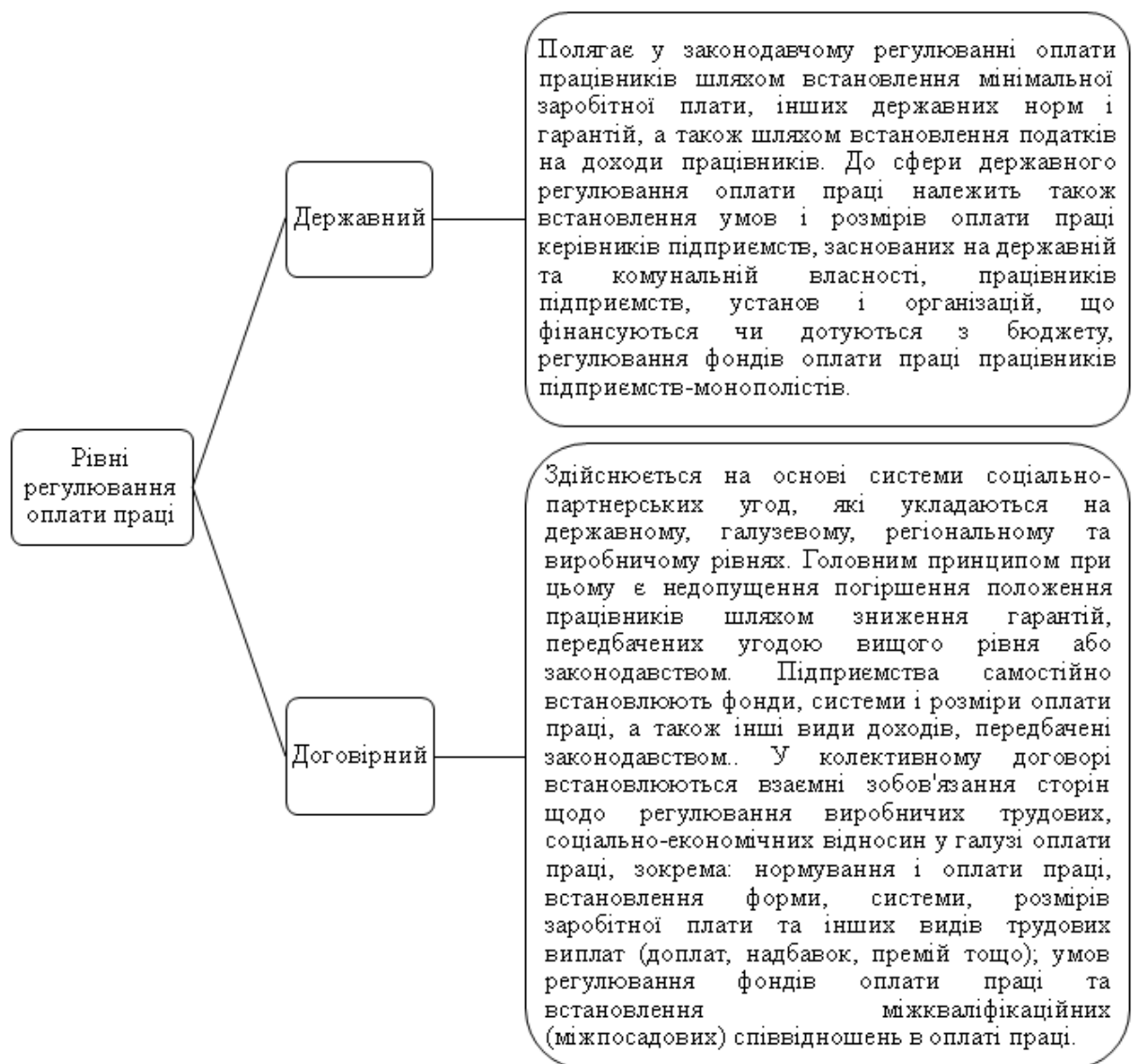

Рис. 1.6. Рівні регулювання оплати праці працівників

Джерело: побудовано на основі [19-20]

Також встановлення вимог та обсягів виплат для працівників бюджетних установ у відповідності до ЗУ «Про оплату праці» [8] забезпечується саме Кабінетом Міністрів України. При визначенні розміру нарахування та порядку проведення індексації заробітної плати застосовують Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» [21], причому вона є обмеженою прожитковим мінімумом для працездатної особи у 2481 грн. на 01.12.2022 р. [22].

Якщо працівник працює за сумісництвом, то оплата праці здійснюється у відповідності до Постанови «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій» [23], причому вони мають право працювати за сумісництвом в тій же самій установі чи у вільний час в іншій і тільки на умовах трудового договору.

Оплата тимчасової непрацездатності в бюджетних установах регламентується Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [24] та надається як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом особам, що застраховані, у порядку, що визначений Кабінетом Міністрів України.

Розрахунок відпусток регламентується Законом України «Про відпустки», який, в свою чергу, забезпечує державні гарантії на них [25].

При нарахуванні заробітної плати також здійснюється її оподаткування, що регламентується Податковим Кодексом України (далі – ПКУ), в якому визначенні платники податків (громадянин України, що одержує дохід від джерела як з України, так і з закордону; громадянин іншої держави, що одержує дохід від джерела їх походження з України) та предмет самого оподаткування громадянина України (загальний місячний оподаткований дохід; чистий річний оподаткований дохід; дохід від джерела в Україні, який підлягає остаточному оподаткуванню при його оплаті; іноземний дохід), а також визначена ставка податку на доходи фізичних осіб згідно ПКУ та становить 18% [26].

Загально річний оподаткований дохід містить загальну суму місячного оподаткованого доходу та отриманого іноземного доходу за звітній рік, причому загально місячний дохід передбачає включення заробітної плати, будь-яких виплат, винагород і пільг, що нараховуються платнику податків; дохід від продажу інтелектуальної власності та надходження коштів авторської винагороди; пенсійні внески, що визначаються в рамках недержавних положень відповідно до законодавства України; страхові суми; пенсійні виплати; додаткові прибутки; дохід, що має вигляд пені, штрафів чи неустойок, що отримуються як певна компенсація грошових або немайнових збитків; сума, яка була отримана на підставі відрядження чи звіту та не повернуті впродовж зазначеного чинним законодавством терміну; надходження у вигляді відпустки і лікарняного та тощо [27-28].

Виплата зарплати бюджетникам здійснюється за умови відповідних нарахувань, що містять розрахунок місячного заробітку, посадовий оклад, доплати, надбавки, премія, допомога, виплата відпусток, причому прибутковий податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) складає 18% та військовий збір – 1,5% [29-31].

Згідно до ЗУ «Про охорону праці» [32] забезпечуються загальнодержавні і регіональні програми профілактики нещасних випадків та профзахворювань, а також саме фінансування заходів безпеки.

Також під контролем Державної аудиторської служби знаходяться правові і організаційні засади бюджетних установ, яка, в свою чергу, діє у відповідності до Конституції України [33], Бюджетного кодексу України [34], Закону «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [35] та законодавчими актами, які затверджені Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

З огляду на вище написаного, то можна зробити деякі висновки щодо регулювання обліку розрахунків і контролю з оплати праці, а саме в існуючій системі нормативно-правового забезпечення є досить багато неузгодженості, що, в свою чергу, потребує удосконалення.

1.3. Методичне забезпечення організації контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах

Основна проблема сучасних бюджетних установ в тому, що робота таких установ ведеться при недостатньому фінансуванні зі сторони нашої держави, та, як наслідок, виникає необхідність в плануванні, реалізації і контролі надходжень і витрат програм бюджетної сфери, а також, відповідно, здійснювати керування самими результатами виконання.

Контроль розрахунків з оплати праці бюджетних установ регламентується у відповідності до нормативно-правового забезпечення, основними з яких є Кодекс законів про працю [16], Закон України «Про оплату праці» [8], постанови [36] і відповідні інструкції з оплати праці [37], а також забезпечується відповідно до загальних, регіональних, галузевих і колективних договорів, що знаходяться у межах бюджетних асигнувань і позабюджетних надходжень.

Збільшення ефективності контролю розрахунків з оплати праці та здійснення витрат щодо відповідних виплат працівникам у бюджетних установах забезпечується саме системою контролю, для якої особливим і головним зобов'язанням вважається забезпечення соціального захисту всіх працюючих в установі. Така система в залежності від суб'єктів та контролюючих органів, в свою чергу, розділяється на зовнішній і внутрішній. Фінансовий держконтроль передбачає контроль бюджетного законодавства та використання держвласності, а також спільної власності, тим самим займаючи основне місце серед відомих видів контролю.

Весь фінансовий контроль відповідним органом влади забезпечується згідно Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [35] і здійснюється у вигляді фінансового аудиту, проведення інспекцій та виконання перевірки всіх державних закупівель в установі.

Задля ефективного та більш конкретного визначення доцільності відповідних дій органу державного фінансового контролю визначаються певні завдання (рис. 1.7), які, в свою чергу, об'єднують роботу існуючих підрозділів держконтролю та держслужбовців установи в процесі виплати заробітної плати працівникам або працівникам установи, причому при наявності відповідної інформації щодо даного процесу [38-39].

Рис. 1.7. Основні завдання державного фінансового контролю

Джерело: побудовано на основі [38]

При перевірці виплат працівникам бюджетної установи виникає необхідність у виявленні порушень нормативно-законодавчої бази та відповідні зловживання, а також у знаходженні резервів на виплати заробітної плати. Початок перевірки основних зобов'язань щодо виконання нарахування заробітної плати працівникам установ відбувається шляхом безпосереднього підтвердження облікових даних відповідного рахунку на рахунку 65 «Розрахунки з оплати праці» [40]. В даному випадку виконується перевірка кредиту цього рахунку за сумою, що є в списку зареєстрованої платіжної відомості, чи сумою, яка відноситься до платіжної інформації задля виставлення рахунків. При цьому існуюча погодинна система нарахування зарплати працівникам бюджетних установ передбачає більш обґрунтоване використання існуючих тарифів і окладів та відповідність певним умовам договору, однак за умови відрядної – забезпечується виконання відповідних кількісних і якісних показників та, відповідно, раціональне і вірне застосування нормативів та певних розцінок [41].

Джерела контролю з оплати праці працівника БУ – це основні документи, що наведені на рис. 1.8.

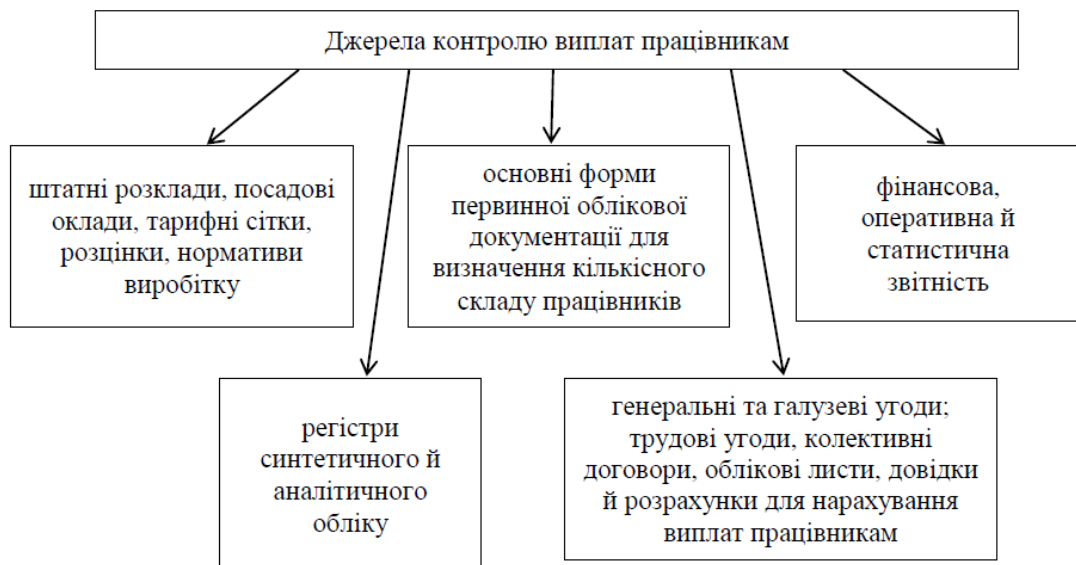

Рис. 1.8. Документи, за якими виконується контроль з оплати праці працівника БУ

Джерело: побудовано на основі [18]

В процесі здійснення контролю виникає необхідність у забезпеченні вірного застосування тарифних розрядів та відповідних тарифних ставок згідно Постанови «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» [36], а для цього виконується перевірка виконання обсягу роботи працівників установи, за якими відповідно забезпечується нарахування заробітної плати. До таких документів відносять табель обліку робочого часу, індивідуальні плани викладачів і таке інше [41].

Окрім цього, також при оплаті праці працівникам бюджетних установ виконується перевірка наступних витрат, що наведені на рис. 1.9 [42].

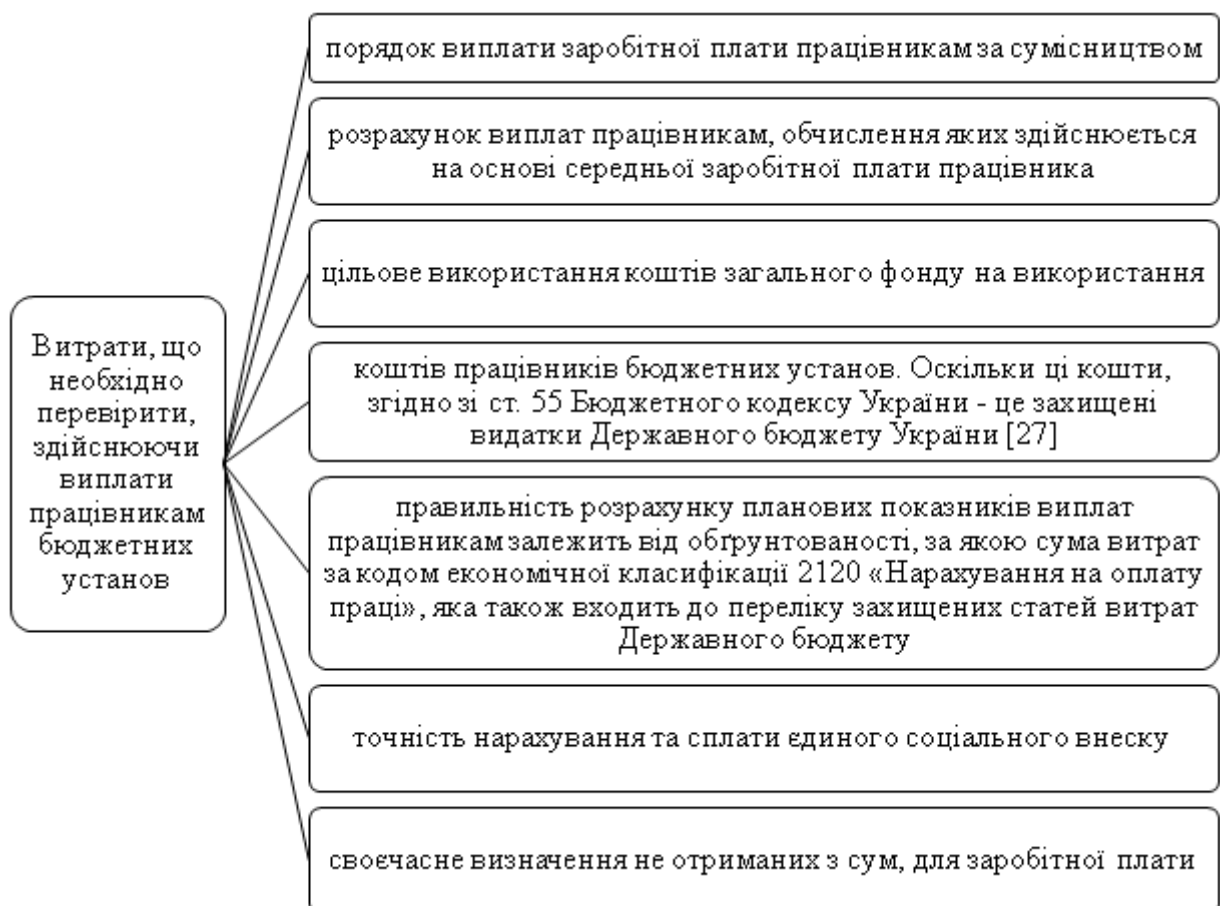

Рис. 1.9. Основні витрати, що перевіряються в процесі здійснення оплати праці працівникам бюджетних установ

Джерело: побудовано на основі [42]

Через те, що існуючі первинні документи регламентують виконання нарахувань, виплат зарплати працівникам та відповідні трудові відносини, тому вони є головною і обов'язковою складовою частиною при проведенні фінансового контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах. Однак, БУ повинна чітко визначати зобов'язання щодо обліку основних виплат працівникам установи, тобто забезпечення обліку робочого часу, особистого складу і виконання розрахунків з працівниками та держслужбовцями.

Таким чином, виконання фінансового контролю із використання грошових коштів на виплати держпрацівникам на даний час в Україні займає передове місце, через те, що саме ці витрати мають значну вагу у всьому обсязі витрат бюджетних установ. В даному випадку процес контролю в бюджетній установі передбачає саме контроль за використанням фонду оплати праці. Також проведення моніторингу всіх виплат працівникам установ є досить трудомістким процесом, який повинен виконуватися особливо ретельно через те, що заробітна плата в бюджетних установах становить досить значну частку загальної оцінки всіх витрат.

Висновки до розділу 1

У даному розділі розкрито сутність та проаналізовані форми і система оплати праці в бюджетних установах, в процесі чого було виявлено, що об'єднання понять «заробітна плата» і «оплата праці» призводить до не досить чіткого розуміння принципів щодо зарплати та організації її оплати. Однак зарплата відноситься до соціально-економічної категорії, що передбачає використання комплексного підходу при нарахуваннях, при цьому регламентуючись безпосередньо нормативно-правовими нормами, що досить сильно впливають на організацію і контроль розрахунків з оплати

праці в бюджетних установах.

Проаналізовано нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці в бюджетних установах, під час якого було визначено, що регулювання обліку розрахунків і контролю з оплати праці в існуючій системі нормативно-правового забезпечення на даний час має досить неузгодженостей, що, в свою чергу, потребує удосконалення.

Проведено теоретичний огляд методичного забезпечення організації контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах, в результаті якого встановлено, що виконання фінансового контролю із використання грошових коштів на виплати працівникам на даний час в Україні займає передове місце, через те, що саме ці витрати мають значну вагу у всьому обсязі витрат бюджетних установ. Визначено основні завдання та джерела внутрішнього контролю, з'ясовані переваги і недоліки методичного забезпечення його організації в бюджетних установах.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ У ДВНЗ «ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ДВНЗ «ДонНТУ»

Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет» є юридичною особою публічного права, тобто державною установою, яка здійснює свою діяльність на засадах неприбутковості. Дана установа створена на базі гірничого технікуму, що був заснований у 1921 році, і є правонаступником Донецького політехнічного інституту. Статус національного наданий Наказом Президента України від 7 серпня 2001 року № 591/2001 [43].

Державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет» підпорядковується Міністерству освіти і науки України. Університет здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та Статуту [43].

Керівником ДВНЗ «ДонНТУ» є ректор, доктор економічних наук, професор Ляшок Ярослав Олександрович [44].

Місце знаходження ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» зареєстровано за адресою [43]:

85300, Україна, Донецька область, м. Покровськ, площа Шибанкова, 2, телефон/факс 2-03-03, e-mail: mail@donntu.edu.ua.

Основними напрямками діяльності даної бюджетної установи є [43]:

– підготовка згідно з державним замовленням і договірними зобов'язаннями висококваліфікованих фахівців для галузей народного господарства, науки і освіти;

- професійно-технічна освіта, професійно-технічне навчання, допрофесійна підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації робітників;

- підготовка до вступу у вищі навчальні заклади;
- наукова та науково-технічна діяльність;
- спеціалізація, підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів;
- культурно-освітня, методична, видавнича, фінансово-господарська, виробнича, виробничо-комерційна діяльність;
- міжнародне співробітництво, зовнішньоекономічна діяльність.

Головним завданням ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» є [43]:

- провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;
- провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;
- участь у забезпеченні суспільства та економічного розвитку держави через формування людського капіталу;
- формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та само організовуватися в сучасних умовах;
- забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;
- створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;

- збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;
- поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян;
- налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури;
- вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці.

Установа веде самостійний баланс, має поточні, валютні та інші рахунки в банківських установах, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням, власний герб і прапор, офіційні бланки, зареєстрований товарний знак та іншу символіку і атрибутику юридичної особи, а також може від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і обов'язків, бути позивачем і відповідачем в суді [43].

Університет також діє на підставі колективного договору та правил внутрішнього розпорядку [45-46].

Колективний договір є нормативним актом, на підставі якого здійснюватиметься регулювання соціально-економічних, виробничих і трудових відносин [45], а правила внутрішнього розпорядку, що розроблені на підставі законодавчих актів України і Статуту Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет», мають на меті забезпечення чіткої організації праці, належних безпечних умов праці, підвищення її продуктивності та ефективності, раціональне використання робочого часу, зміцнення трудової дисципліни [46].

Статистична звітність щодо діяльності ДВНЗ «ДонНТУ» забезпечується у відповідності чинного законодавства України. До складу ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» входять 4 факультети, відокремлені структурні підрозділи, навчально-науковий інститут післядипломної освіти, аспірантура та докторантура, відділ міжнародних зв'язків, центр кар'єри і маркетингу, відділ забезпечення якості

вищої освіти, бухгалтерія, відділ документального забезпечення та інші. Структура установи наведена на рис. 2.1.

Видатки вищих навчальних закладів, як і всіх інших бюджетних установ забезпечуються на підставі відповідних кошторисів, асигнувань і планів використання, що затверджені у встановленому порядку.

Бухгалтерія ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» забезпечує подання щоквартальних річних фінансових звітів, а на вимогу надає відповідно оперативні звіти, в яких відображується цільове використання коштів, причому ці звіти відповідають затвердженим формам і здійснюються порядком Державного казначейства України.

Відповідальність, перш за все, в Донецькому національному технічному університеті, як і у інших навчальних закладах, за цільове і раціональне використання бюджетних коштів, а також за достовірність наданої звітності та проведених розрахунків несе керівник, в нашому випадку ректор університету, і головний бухгалтер.

Проведемо аналіз виконання кошторисів видатків загального і спеціального фондів ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» за період з 2018 року по 2021 рік. Результати занесені в табл. 2.1[47].

З табл. 2.1 можна побачити, що надходження фінансів до ДВНЗ «ДонНТУ» на протязі проаналізованого періоду було нерівномірним:

- у 2019 році доходи в установі збільшилися на 29,5% в порівнянні з 2018 роком;
- у 2020 році доходи в установі збільшилися на 18,9% в порівнянні з 2019 роком;
- у 2021 році доходи в установі відбулося зменшення на 1% в порівнянні з 2020 роком.

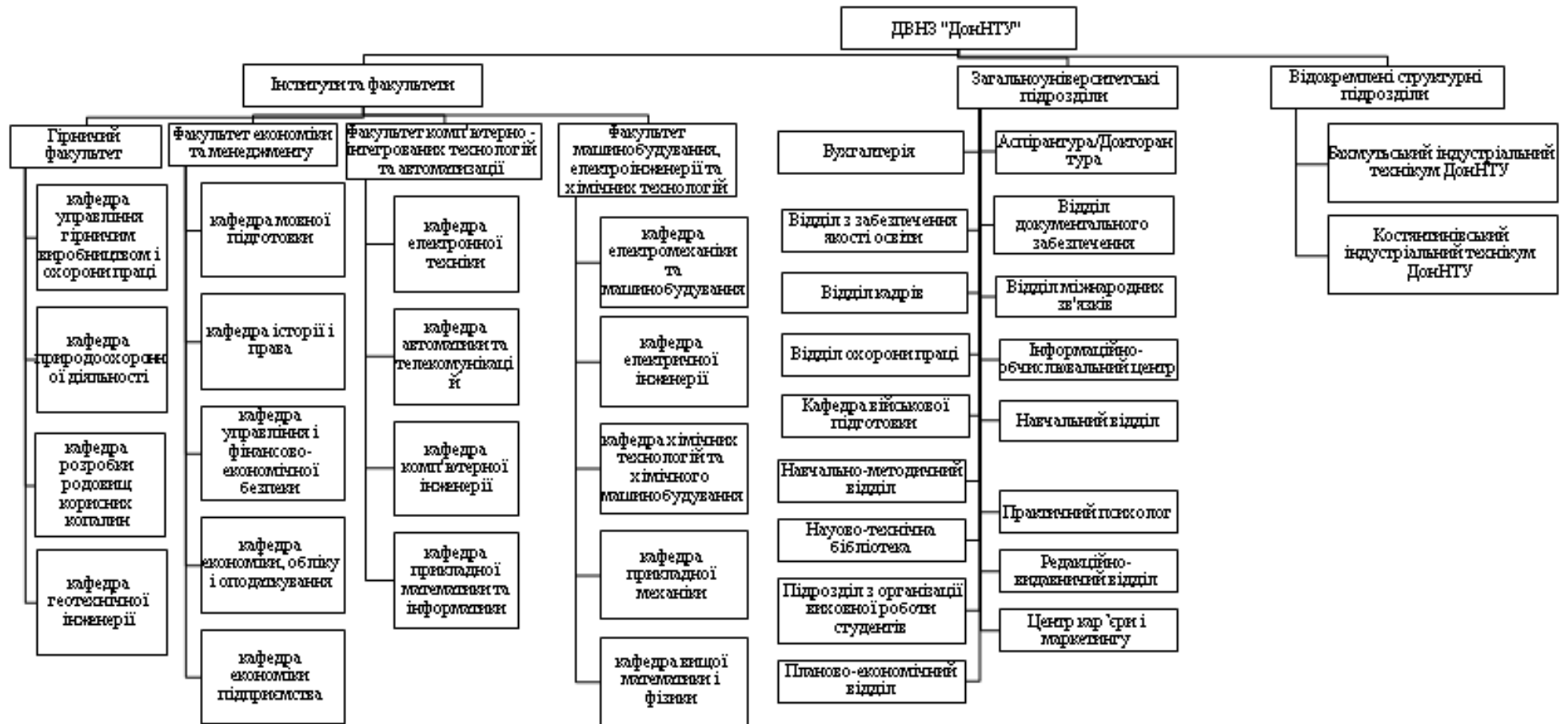

Рис. 2.1. Структура ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»

Таблиця 2.1

Аналіз виконання кошторису видатків загального і спеціального фондів
ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» [47]

№ зп	Показник	Роки виконання кошторису видатків загального і спеціального фондів ДВНЗ «ДонНТУ»							
		2018 рік		2019 рік		2020 рік		2021 рік	
		Грн.	%	Грн.	%	Грн.	%	Грн.	%
1	Доходи	56320146	100%	79861670	100%	98461143	100%	97488715	100%
2	Загальні витрати	55491390	100%	78968288	100%	85238953	100%	97464694	100%
3	Витрати за обмінними операціями, в т.ч.	55214305	99,5%	78365298	99,2%	81576734	95,7%	90807816	93,2%
4	Витрати на оплату праці	43713283	78,8%	46417067	58,8%	60834406	71,4%	67682752	69,4%
5	Відрахування на соціальні заходи	7409630	13,4%	10138273	12,8%	11089079	13,0%	12302963	12,6%
6	Матеріальні витрати	2681836	4,8%	7552416	9,6%	6526774	7,7%	6799733	7,0%
7	Амортизація	1307939	2,4%	2826374	3,6%	2752773	3,2%	3077036	3,2%
8	Інші витрати	101617	0,2%	11431168	14,5%	373702	0,4%	9453332	9,7%
9	Витрати за необмінними операціями	277085	0,5%	602990	0,8%	3662219	4,3%	6656878	6,8%

Збільшення надходження фінансів до установи в період з 2019 року по 2020 рік у зв'язку з зростанням мінімальної заробітної плати, а також цін і тарифів, проте вже у 2021 році відбулося їх зниження на 1 % через зменшення доходів від надання послуг.

З огляду проаналізовані дані (табл. 2.1) основну частку витрат в Донецькому національному технічному університеті займає саме оплата праці працівників установи і в середньому становить 69,6% та в різний період коливалося від 58,80% до 78,80% від загальної суми витрат.

В табл. 2.1 наведені витрати на соціальні заходи, які в середньому становлять 12,95% за умови коливання протягом 4 років в межах від 12,6% до 13,40%. Також до витрат відносять амортизаційні нарахування, причому максимальне значення яких за останні роки становило 3,6% (2019 рік).

На матеріальні витрати впродовж останніх років відходило в середньому 7,28% від всіх витрат, причому у 2018 році даний відсоток становив 4,8%, 2019 році – 9,6%, 2020 році – 7,7% та у 2021 році – 7%.

Найбільшу частку витрат, окрім оплати праці, становлять інші витрати, які в середньому за даним показником протягом зазначеного періоду було 6,2%, однак кожного року він мав досить значну зміну тенденції, тобто почергове збільшення і зменшення витрат, а саме: 2018 р. – 0,2%, 2019 р. – 14,5%, 2020 р. – 0,4%, 2021 р. – 9,7%.

Протягом всього проаналізованого періоду 2018-2021 р.р. спостерігався досить позитивний фінансовий результат був протягом останніх чотирьох років, тобто 2018 р. – 828756 грн., 2019 р. – 893382 грн., 2020 р. – 13222190 грн., а у 2021 р. склав 24021 грн. (хоча й не значний результат, проте він позитивний).

В процесі аналізу за 2018-2021 роки була виявлена характерна тенденція, яка показала реальні показники фінансових результатів по загальному і спеціальному фондах ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Додаток А).

Аналізування балансу ДВНЗ «ДонНТУ» виконувалося спочатку з встановлення зміни валюти балансу за період з 2018 р. по 2021 р., причому він відображає орієнтоване облікове оцінювання загальної суми коштів, що знаходяться в розпорядженні університету. Розрахункові показники та відповідна їх динаміка змін за період з 2018 р. по 2021 р. ДВНЗ «ДонНТУ» наведені в табл. 2.2.

Визначені коефіцієнти змін валюти балансу показує, що у 2018-2019 роках потужність роботи ДВНЗ «ДонНТУ» була на достатньому рівні, проте починаючи саме з 2019 року даний коефіцієнт з кожним роком знижувався, що, в свою чергу, показало саме зниження потужності його роботи.

З огляду на проведений аналіз видно, що витрати по ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» за період з 2018 по 2021 роки не перевищували фінансування, що свідчить про знаходження фактичних витрат установи у межах, затверджених кошторисів.

З табл. А.1 (Додаток А) видно, що:

- протягом останніх років суттєво відбувалася зміна загальних активів ДВНЗ «ДонНТУ», а саме за період 2018-2019 р.р. сума активів збільшилася на 17590046 грн. (5,07%); за період 2019-2020 р.р. збільшення відбулося на 16615702 грн. (4,57%); за період 2020-2021 р.р. активи збільшилися лише на 3477857 грн. (0,95%).
- протягом проаналізованого періоду 2018-2021 р.р. дебіторська заборгованість мала коливальну динаміку, як у бік збільшення, так і у бік зменшення. Якщо розглядати період 2018-2019 р.р., то дебіторська заборгованість значно зросла з 986300 грн. (2018 р.) до 1485118 грн. (2019 р.), що склало 33,6 %, проте з кожним роком вона знижувалася.
- аналізуючи пасив ДВНЗ «ДонНТУ», то можна побачити, що сумарні зобов'язання збільшилися: 2019 р. – на 17590046 грн. (5,07%); 2020 р. – на 16615702 грн. (4,57%); 2021 р. – на 3477857 грн. (0,95%).

Таблиця 2.2

Визначення показників змін за видатками і динаміка зростання валюти балансу ДВНЗ «ДонНТУ»
за період з 2017 р. по 2021 р.

№ зп	Показники	2018	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення 2019 р. до 2018 р.	Абсолютне відхилення 2020р. до 2019 р.	Абсолютне відхилення 2021р. до 2020 р.
1	Коефіцієнт зростання валюти балансу в установі [48]	1,0469	1,0534	1,0479	1,0096	0,0066	-0,0055	-0,0383
2	Коефіцієнт співвідношення касових і фактичних видатків [49]	0,9552	0,9493	0,9543	0,9905	-0,0059	0,0050	0,0362
3	Відношення планових надходжень коштів за відповідний період [50]	0,8894	0,7052	0,8111	1,0100	-0,1842	0,1059	0,1989
4	Коефіцієнт відношення витрат до доходів установи [50]	0,9853	0,9888	0,8657	0,9998	0,0035	-0,1231	0,1340

Що стосується вертикального аналізу балансу ДВНЗ «ДонНТУ», то можна зробити певні висновки щодо структури його балансу в поточному стані та здійснити аналіз поточної її динаміки. Головною особливістю вертикального аналізу в тому, що сумарний баланс дорівнює 100 %, проте кожна з статей фінансової звітності установи є часткою від загальноприйнятої базової вартості.

З табл. А.2 (Додаток А) видно наступне, що:

- основна частка загальної суми активів ДВНЗ «ДонНТУ» становили основні засоби: 2018 р. – 89,03%; 2019 р. – 87,51%; 2020 р. – 83,93%; 2021 р. – 83,24%. Зниження частки свідчить, що здійснюється залучення оборотних активів.
- ДВНЗ «ДонНТУ» наданий момент не має якихось довгострокових зобов'язань, проте існування поточної дебіторської заборгованості у розмірі 0,3%-0,5% в проаналізованому періоді є негативним для установи явищем (2018р. – 0,29%; 2019 р. – 0,43%; 2020 р. – 0,5 %; 2021 р. – 0,49%).

Основна структура балансу дозволяє демонструвати тенденцію щодо збільшення частки основних засобів і зменшення частки дебіторської заборгованості в якості позитивної тенденції [42, 51].

З вище наведеного визначено, що державний вищий навчальний заклад «Донецький національний технічний університет» є бюджетною установою і, в свою чергу, надає освітні послуги населенню III-IV рівня акредитації. Організація проведення бухгалтерського обліку в ДВНЗ «ДонНТУ» забезпечується за допомогою принципів облікової політики, за якою бухгалтерія бюджетної установи застосовує меморіально-ордерну форму виконання обліку. Проаналізована фінансова звітність ДВНЗ «ДонНТУ» за чотирьохлітній період (2018-2021 р.р.) показала, що отримані доходи установи дозволяють покривати її витрати, основними з яких є саме витрати на оплату праці.

2.2. Документальне забезпечення обліку розрахунків з оплати праці

В ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» оформлювання трудових взаємовідносин між найманим працівником та самим навчальним закладом виконується за умови укладання трудового договору.

При укладанні трудового договору найманий працівник має подати наступні документи [46, 52]:

- а) заяву про прийняття на роботу;
- б) копію паспорту;
- в) трудову книжку, оформлену у встановленому порядку; звільнені з лав Збройних Сил України подають військовий квиток;
- г) свідоцтво про обов'язкове державне соціальне страхування;
- д) довідку про присвоєння ідентифікаційного коду.

При прийнятті на роботу, що вимагає спеціальних знань, адміністрація бюджетної установи має право затребувати наявність документів, що свідчать про здобуту освіту або професійну підготовку в навчальних закладах різних рівнів акредитації та стану здоров'я або інших документів найманого працівника у відповідності до чинного законодавства. На посади науково-педагогічних працівників обираються за конкурсом, як правило, особи, які мають наукові ступені або вчені звання. Співробітники університету можуть працювати за сумісництвом у встановленому порядку, а також відповідно до законодавства можуть розширювати зони обслуговування або за суміщенням професії, одержуючи за це доплату [46].

Після надання відповідних документів працівником, його зарахування на роботу у ДВНЗ «ДонНТУ» здійснюється на підставі наказу ректора згідно форми П-1 «Наказ (розпорядження) про прийом на роботу», а потім виконується реєстрація підписаного наказу в книзі реєстрації наказів. Такі ж дії виконуються якщо працівника переміщують або надають йому відпустку,

то застосовують форму П-6, а при переведенні його на іншу роботу регламентуються формою П-5 [53].

Відділ кадрів ДВНЗ «ДонНТУ» на прийнятого працівника заводить наступні документи:

1. Особова картка за формою П-2 [53], що дозволяє проводити аналіз складу та обліку руху кадрів установи
2. Особова справа, яка містить відомості щодо прийнятого працівника.

Табель обліку робочого часу працівників ДВНЗ «ДонНТУ» відкривається щомісячно і згідно наказу Держкомстату України Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці (Форми № П-1, П-2, П-3, П-4, П-5, П-6, П-7) [40] виконується за формою П-5. І тільки при відповідному погодженні з керівником відділу в ДВНЗ «ДонНТУ», де працюють співробітники, та відділом кадрів передається до бухгалтерії. Структура за формами первинної облікової документації, що використовується в університеті, наведена на рис. 2.2 [54].

Платіжні відомості здійснюються на основі складених розрахунків згідно відповідного наказу на зарахування співробітника за умови встановленого штатного розпису, відрахувань, табелю відпрацьованого робочого часу, лікарняних і розрахунково-платіжної відомості на видачу авансу.

Розрахункова відомість – це документ, що дозволяє фіксувати сам факт виконання господарських операцій [55]. При її складанні використовуються тарифні ставки, існуючі ставки податків, відповідні нормативно-правові засади щодо облікового і трудового законодавства України, які, в свою чергу, значно полегшують виконання нарахувань заробітної плати працівникам установи та відповідних утримань.

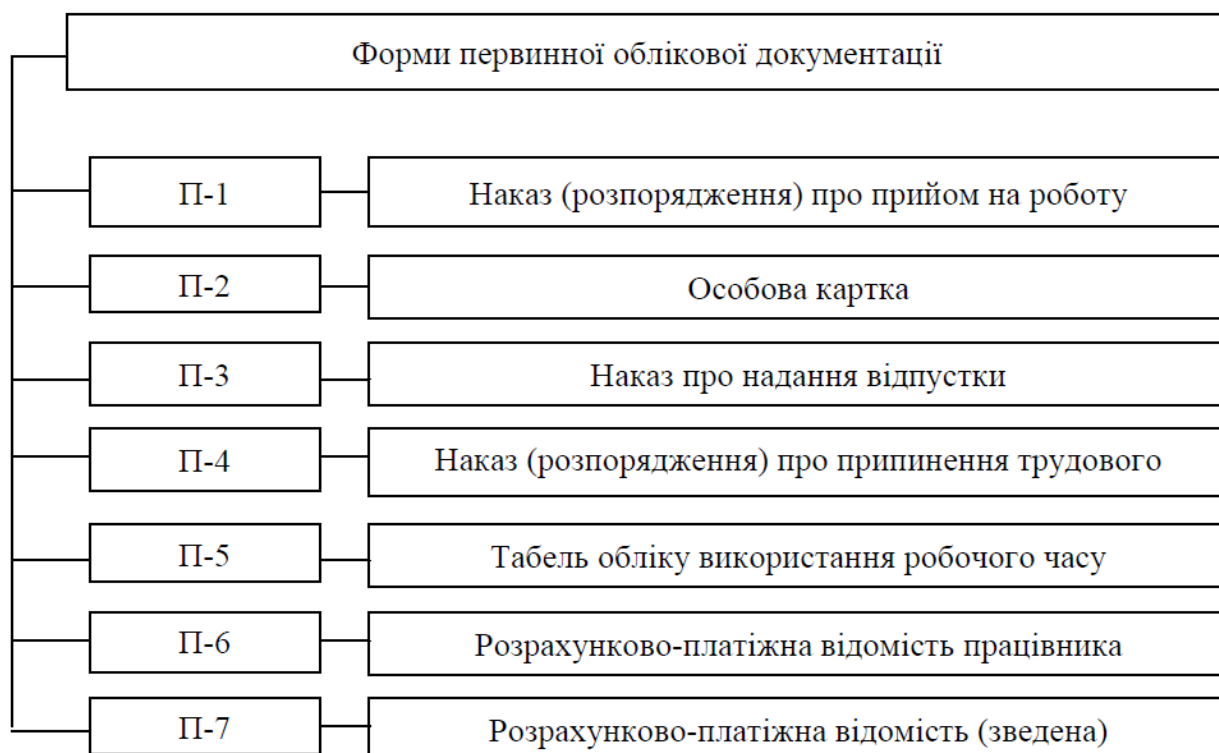

Рис. 2.2. Структура первинної облікової документації за типами форм, що використовуються в ДВНЗ «ДонНТУ»

Джерело: побудовано на основі [54]

Розрахунки щодо щорічної відпустки співробітника ДВНЗ «ДонНТУ» виконуються в записці-розрахунку за формою № 425 [55], причому всі нараховані, відраховані і сплачені суми обов'язково включаються до розрахунково-платіжної відомості поточного місяця.

Створена розрахунково-платіжна відомість ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» підписується працівниками, що її створили та здійснили перевірку. Для виплати заробітної плати співробітникам даної установи бухгалтерією до Казначейства готують наступні відповідні документи щодо перерахування коштів на банк (поточні рахунки співробітників) та податки:

1. юридичні зобов'язання;
2. фінансові зобов'язання;
3. платіжне доручення.

Перші два документи підписуються головним бухгалтером ДВНЗ «ДонНТУ», а третій документ – головним бухгалтером та безпосередньо керівником установи (ректор) і обов’язково ставиться гербова печатка установи у нижньому лівому куті даного доручення.

Головною перевагою при даному зведенні оплати праці співробітників університету вважається існування можливості отримання узагальнюючої відомості за бюджетною установою щодо сум нарахування заробітної плати, а також утримання з них і суми, що призначені безпосередньо до виплати. В даному випадку це є досить важливим для:

- забезпечення безпосереднього контролю виплат фондів оплати праці;
- отримання розміру загальної суми щодо перерахованого податку;
- складання фінансової звітності установи.

Щоб забезпечити таку трудомістку роботу, в бухгалтерії ДВНЗ «ДонНТУ» застосовують сучасну комп’ютерну техніку та відповідне програмне забезпечення щодо організації обліку.

Облікова політика державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет» задля контролю і обліку робочого часу передбачає самостійного визначення наступного:

- по-перше, особи, що відповідають за ведення обліку робочого часу;
- по-друге, посадові особи, що посвідчують своїм підписом надану в таблиці робочого часу інформації;
- по третє, термін, протягом якого таблиці відпрацьованого часу надаються відповідним відповідальним особам;
- в четверте, термін, впродовж якого підписаний табель надається до бухгалтерії університету задля здійснення нарахування заробітної плати працівникам установи;

- по п'яте, порядок внесення прийнятих на роботу працівників в таблиць обліку робочого часу або їх вилучення у разі звільнення;
- в шосте, правила і порядок щодо присвоєння табельних номерів співробітникам;
- в сьоме, правила здійснення коригування відомостей згідно фактично виконаної роботи співробітниками університету, а також відомостей щодо їх відсутності на роботі.

Таким чином, документальне оформлення в державному вищому навчальному закладі «Донецький національний технічний університет» повинне регламентуватися чинним законодавством України та, відповідно, забезпечувати дотримання правил і порядків нарахування та прийняття працівників на роботу до університету. Також забезпечувати контроль за типовими нормами розцінок і виробітку, випадків переплати і наявності оплати працівників за погодинними тарифними ставками.

2.3. Організація аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з оплати праці в установі

Забезпечення організації аналітичних розрахунків з оплати праці в державному вищому навчальному закладі «Донецький національний технічний університет» об'єднує кожного співробітника установи, відповідні платежі і відрахування на їх особові рахунки (картки), які, в свою чергу, містять інформацію щодо сум відрахування і нарахування.

Виконання нарахування заробітної плати виконується 30 числа кожного місяця, також кожного 15 числа місяця нараховується аванс у розмірі 40% від загальної місячної заробітної плати після відрахування податку, а сама оплата праці виконується у відповідності до Платіжної відомості форми №П-53[56].

Згідно до ЗУ «Про відпустки» [25] співробітники ДВНЗ «ДонНТУ» мають юридичне право на отримання щорічної відпустки, яка надається на підставі наказу ректора університету. Причому середня заробітна плата співробітників установи на здійснення оплати відпусток визначається згідно Порядку №100 [57].

Організація обліку розрахунків з оплати праці забезпечується у відповідності синтетичного і аналітичного обліків з розрахунків заробітної плати. Визначення відповідної оплати праці співробітникам ДонНТУ і віднесення нарахованої заробітної плати забезпечується синтетичним обліком нарахування і розподілу зарплати [62, с. 23]. Виплати і утримання за кожним працівником є аналітичний облік розрахунків [63, с. 145], сума нарахувань в яких дорівнює кредитовому обороту синтетичного рахунку 65 за звітний місяць.

Виконання синтетичного обліку оплати праці співробітників університету забезпечується пасивним субрахунком 6511 «Розрахунки із заробітної плати» [40]. Цей субрахунок використовується задля обліку виплат зі співробітниками університету всіх типів оплати і допомоги щодо тимчасової непрацездатності. Кредит пасивного субрахунку 6511 «Розрахунки із заробітної плати» дозволяє відобразити накопичені суми, тоді як дебет – суми відрахувань, виплат і депонованої плати. Всі нараховані суми заробітної плати є фактичними витратами бюджетної установи у відповідності до коду економічної класифікації витрат 2110.

Всі бухгалтерські записи щодо розмірів зарплати співробітників і відповідних відрахувань відображаються у документі «Меморіальний ордер №5 – Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати» (табл. 2.3). Підсумкові записи класифікуються згідно функціональних класифікаційних кодів витрат та видів коштів за спеціальним фондом. В кінці кожного місяця виконується узагальнення підсумків меморіального ордеру та відповідні дані за субрахунками, які, в свою чергу, записані у книзі «Журнал-головна», і вже тоді забезпечується формування оборотної відомості за синтетичними

рахунками, а також сам баланс бухгалтерського обліку установи і вся інша фінансова звітність [58].

Окрім меморіального ордеру №5 (табл. 2.3), також додаються відповідні документи, що вважаються підставою щодо нарахування зарплати співробітникам установи, а саме таблиці обліку робочого часу та витяги з відповідних наказів щодо зарахування і звільнення працівників університету.

Таблиця 2.3

Приклад меморіального ордеру №5-авт «Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати» за грудень 2021 року ДВНЗ «ДонНТУ»

№ з/п	Зміст операції	КЕКВ	Дебет субрахунку	Кредит субрахунку	Сума
1	2	3	4	5	6
Загальний фонд					
1	Нараховано заробітна плата	2111	80111	6511	4033083,67
2	Нараховано ЄСВ на зарплату	2120	80121	6313	885279,26
3	Утримано ПДФО із зарплати	2111	6511	631121	728376,85
4	Утримано військовий збір із зарплати	2111	6511	631111	60451,39
5	Утримано по заявам та виконавчим листам	2111	6511	6518	77315,21
Спеціальний фонд					
1	Нарахована зарплата	2111	80111	6511	559062,91
2	Нарахована зарплата по гуртожитку №1	2111	80111	6511	46746,37
3	Нарахована зарплата по гуртожитку №2	2111	80111	6511	70876,23

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6
4	Нарахована зарплата працівникам ННІПО	2111	80111	6511	70965,14
5	Нараховано ЄСВ на зарплату	2120	80121	6313	118733,24
6	Нараховано ЄСВ на зарплату ННІПО	2120	80121	6313	15612,34
7	Нараховано ЄСВ на зарплату по гуртожитку №1	2120	80121	6313	10334,77
8	Нараховано ЄСВ на зарплату по гуртожитку №2	2120	80121	6313	15631,76
9	Утримано військовий збір із зарплати	2111	6511	631111	11137,93
10	Утримано ПДФО із зарплати	2111	6511	631121	130848,61
11	Утримано по заявам та виконавчим листам	2111	6511	6518	9552,94
Сума оборотів за меморіальним ордером					6844011,62

Нарахування заробітної плати на поточні карткові рахунки співробітників ДВНЗ «ДонНТУ» відображується в меморіальному ордеру №1 відповідно за кредитом субрахунку 2211, а також зазначається за предметом відрахування зарплати в меморіальних ордерах №2, №3 за кредитом субрахунків 2313 і 2311.

Перерахунок страхових внесків до відповідних фондів забезпечується разом з нарахуванням військового збору, проте не пізніше ніж з відповідної дати отримання коштів на виплати заробітної плати співробітникам.

Таким чином, організація аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ» проводиться на відповідному

рівні з дотриманням чинного законодавства та нормативно-правових актів України, також синтетичний облік проводиться із застосуванням документу «Меморіальний ордер №5 – Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати».

2.4. Методичні прийоми організації контролю за розрахунками з оплати праці в установі

В Донецькому національному технічному університеті забезпечується проведення контрольного комплексу заходів, що використовує керівник в особі ректора разом з головним бухгалтером задля дотримання чинного законодавства та підвищення ефективності розподілення бюджетних коштів, що надходять до установи для того, що досягти певної мети у відповідності до результатів та відповідних планів, цілей і обов'язків бюджетної та підпорядкованої установи.

Методичні прийоми з організації контролю з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ» здійснюються у відповідності до методичних рекомендацій щодо точності внутрішнього забезпечення контролю розпорядниками бюджету в закладах, що підпорядковані даним установам.

Головною метою проведення внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці співробітників установи – це забезпечення встановлення достовірності інформації щодо бухгалтерського обліку і звітності, яка відповідає оцінюванню, документації, проведенню обліку нарахування, утримання та виплат, що стосуються оплати праці.

До основних завдань внутрішнього контролю розрахунками з оплати праці в університеті вважаються:

- забезпечення списання витрат на оплату праці співробітникам установи, а також вірної документації;

- виконання правильного обліку фактичних витрат і, як наслідок, їх включення до складу собівартості згідно з прийнятим методом обліку і розрахунку;
- забезпечення перевірки точності і ефективності розподілу, а також списання і накопичення витрат в установі;
- використання більш точного методу розподілення непрямих витрат;
- забезпечення законності і правильності подання операцій за відповідним рахунком витрат за оплатою праці в установі;
- подання повної, правильної і достовірної інформації щодо вартості зарплати у фінансових звітах університету.

До джерел щодо основної інформації в ДВНЗ «ДонНТУ» належать відповідні нормативно-правові акти, положення про бюджетну установу, відповідні положення про структурні підрозділи в БУ, накази, розпорядження, інструкції, індивідуальні плани, трудові книжки, відомості щодо нарахування зарплати працівникам, фонди оплати праці, табелі обліку робочого часу, синтетичні і аналітичні регістри бухгалтерського обліку, книга «Журнал-Головна», а також фінансові, статистичні звіти і т.д. На рис. 2.3 наведено джерела основної інформації щодо внутрішнього контролю з оплати праці.

При нарахуванні зарплати працівникам ДВНЗ «ДонНТУ» здійснюють обов'язкові утримання.

Під час перевірки обліку з оплати праці враховується, що при його виконанні суворо заборонено застосовувати застарілі і випадкові форми бухгалтерського обліку.

В залежності від основних цілей і завдання внутрішнього контролю розрахунків з плати праці обов'язково необхідно обирати певну модель, яка містить об'єкти, відповідні інформаційні джерела, методи процесу внутрішнього контролю та здійснення узагальнень і реалізації отриманих результатів [59].

Сам же процес організації проведення аналізу і внутрішнього контролю нарахування витрат на заробітну плату співробітників підприємства передбачають виконання всіх стадій контрольно-аналітичної роботи (рис. 2.4) [59].

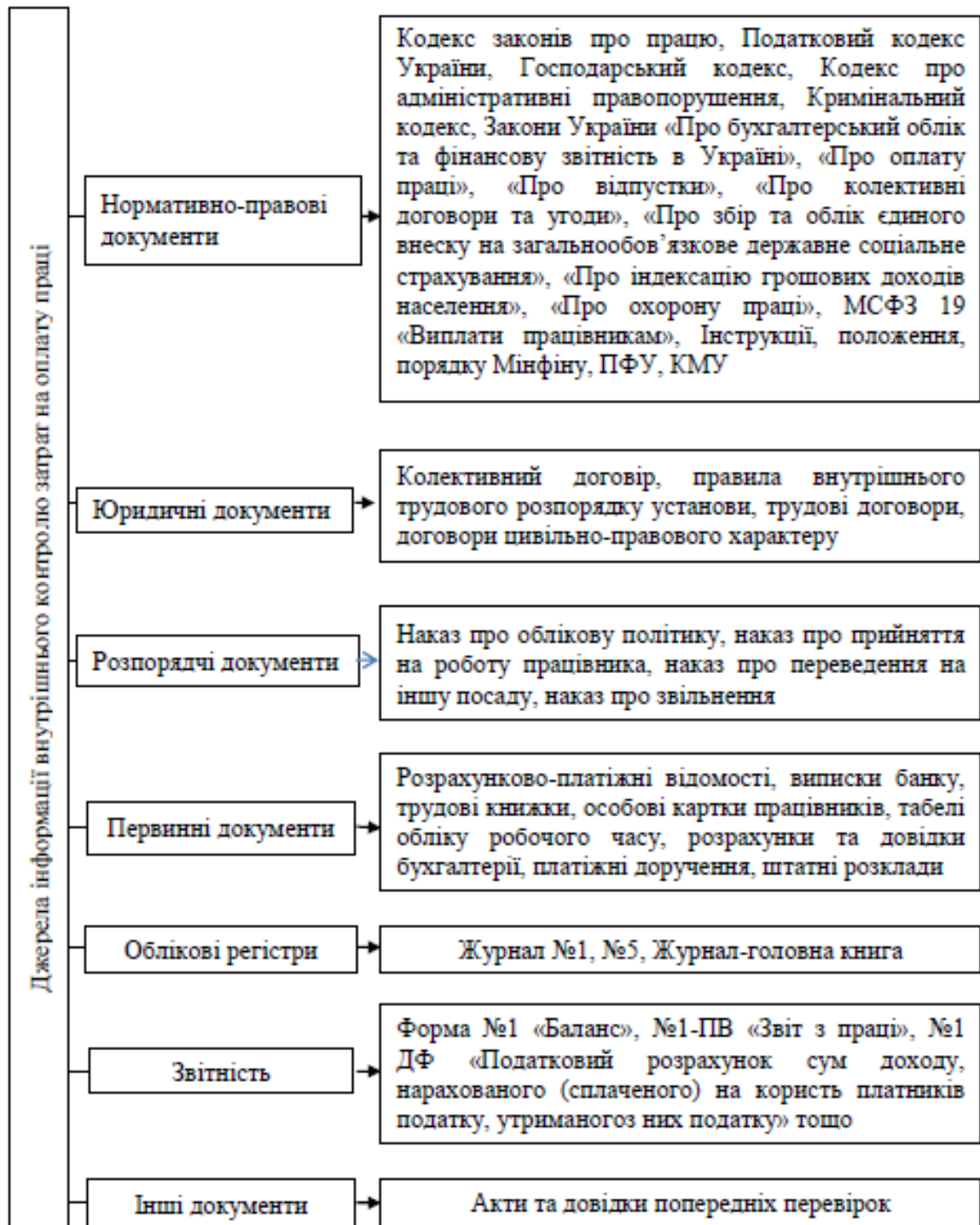

Рис. 2.3. Джерела основної інформації щодо внутрішнього контролю з оплати праці

Рис. 2.4. Джерела основної інформації щодо внутрішнього контролю з оплати праці

З вище наведеного видно, що під час виконання перевірки виникає необхідність у визначенні таких питань, як застосування установою виробничих норм, випадків надмірної сплати через помилкове нарахування зарплати та щодо компенсації співробітникам, що працюють за погодинною ставкою за умови її встановлення.

Висновок до розділу 2

У другому розділі 2 проаналізовані організаційно-економічні показники державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». Встановлено, основна структура балансу даної установи дозволяє демонструвати тенденцію щодо збільшення частки основних засобів і зменшення частки дебіторської заборгованості в якості позитивної тенденції. Також виявлено, що організація проведення бухгалтерського обліку в ДВНЗ «ДонНТУ» забезпечується із застосуванням принципів облікової політики, за якою бухгалтерія застосовує меморіально-ордерну форму виконання обліку. Проаналізована фінансова звітність установи за період з 2018 року по 2021 рік показала, що отримані доходи установи дозволяють покривати її витрати, і основними з яких є саме витрати на оплату праці.

Проведено дослідження процесу виконання організації документального, аналітичного і синтетичного обліку з розрахунків оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ», в процесі якого виявлено, що документальне оформлення повинне регламентуватися чинним законодавством України та забезпечувати дотримання правил і порядків нарахування та прийняття працівників на роботу до університету, а також забезпечувати контроль за типовими нормами розцінок і виробітку, випадків переплати і наявності оплати працівників за погодинними тарифними ставками. Встановлено, що організація аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ» проводиться на відповідному рівні з дотриманням чинного законодавства та нормативно-правових актів України, також синтетичний облік проводиться із застосуванням документу «Меморіальний ордер №5 – Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати».

Проаналізовані методичні прийоми організації контролю за розрахунками з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ». Аналіз показав, що процесі

здійснення перевірок виникають доволі часто питання щодо застосування установою виробничих норм, випадків надмірної сплати через помилкове нарахування зарплати та щодо компенсації співробітникам, що працюють за погодинною ставкою за умови її встановлення, тому на них необхідно обов'язково звертати увагу.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В БЮДЖЕТНІЙ УСТАНОВІ

3.1. Напрями удосконалення обліку розрахунків з оплати праці в бюджетній установі

В процесі виконання кваліфікаційної роботи визначено головні особливості при нарахуванні виплат і внутрішнього контролю обліку розрахунків з оплати праці бюджетної сфери, які суттєво відрізняються з проведенням бухгалтерського обліку в ДВНЗ «Донецький національний технічний університет». По-перше, бюджетні установи в дійсності є неприбутковими; а по-друге, існуючими джерелами для виплат зарплати здебільшого бюджетні асигнування, які, в свою чергу відкриваються Державним казначейством згідно до затвердженого ще на початок року кошторис установи, проте в ДВНЗ «ДонНТУ» є спеціальний фонд, з якого також нараховується зарплата викладацького складу, що мають ставку навантаження у цьому фонді.

Формування видатків з оплати праці виконується з саме з фонду зарплати університету, які містять основні і додаткові виплати, і затвердженні в його кошторисі на поточний календарний рік. Також, у випадку можливої економії коштів, які затверджені в кошторисі, то є можливість виділення премій співробітникам.

Однак, також необхідно при розрахунку з оплати праці враховувати специфічність закладу освіти, до складу структури якого входять співробітники з великою вислугою років (понад 3 роки – 10%; понад 10 років – 20%; понад 20 років – 30%); званнями (професор – 33%; доцент, старший науковий співробітник – 25%); науковими ступенями (кандидат наук – 15%;

доктор наук – 20%) і т.д. Саме через це, навіть і якщо є економія фонду, то виникає досить значна диференціація в розрахунках з оплати праці і, як наслідок, немає достатнього стимулу саме для співробітників з нижчими званнями та посадовими окладами.

В даному випадку виникає необхідність під час формування фонду з оплати праці та самого кошторису у врахуванні цієї особливості та здійснити додавання до розрахунку якійсь надбавки саме для молодого покоління працівників установи.

З огляду на це, на мою думку, розрахунок премії для співробітників не тільки професорсько-викладацького складу, а і навчально-допоміжного, можна здійснювати за умови визначення коефіцієнту премії:

$$K_{\text{премія}} = \frac{\text{Сума економії}}{\text{Сума нарахованої заробітної плати всіх співробітників}} \quad (3.1)$$

Виконаємо розрахунок нарахування премії з урахуванням з існуючої облікової інформації співробітників установи (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Приклад здійснення нарахування премії за умови визначення її коефіцієнту за виразом (3.1)

№ з/п	Посада співробітника	Нарахована зарплата	Коефіцієнт премії	Премія
1	Лаборант	3934	0,93	3658,62
2	Інженер-програміст I категорії	5005	0,93	4654,65
3	Асистент	8958,81	0,93	8331,69
4	Старший викладач	9633,69	0,93	8959,33
Разом		27531,5	0,93	25604,29

З огляду на табл. 3.1 при здійсненні розрахунків з відповідним коефіцієнтом видно, що кожен з співробітників може отримати премію у відповідності до своєї нарахованої зарплатні.

В даному випадку необхідно внести отримані поправки у Наказ щодо облікової політики та додати відповідний пункт щодо нарахування надбавок працюючим молодим співробітникам до Положення про порядок преміювання працівників Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет» [38], проте не виключаючи пункту 1.3 цього положення, тобто враховуючи при нарахуванні премії і відповідні заслуги при виконанні своїх обов'язків, через те, що ДВНЗ «ДонНТУ» – це бюджетна установа розумової праці, яка не залежить від випуску продукції, тому і стимулу задля покращення виробітку не існує.

Також необхідно сказати і про графік виконання документообігу з оплати праці співробітникам ДВНЗ «ДонНТУ» на даний час вимагає деякого доопрацювання. Тобто здійснити відповідний розподіл функцій поміж адміністрацією, відділами бухгалтерії і кадрів. Причому застосування більш оптимізаційного графіку документообігу в університеті істотно вплине на здійснення нарахувань та виплат зарплати співробітниками, дозволить поліпшити контроль за виплатами і особливо в тих, які зазвичай мають постійні зміни, а, як наслідок, дозволить підвищити ефективність діяльності ДВНЗ «ДонНТУ» (табл. Б.1, Додаток Б).

Таким чином, із врахування специфіки проведення обліку в бюджетних установах виникає необхідність у вирішенні певних завдань задля вдосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці:

1. забезпечення контролю за робочою дисципліною і, як наслідок, раціонального використання робочого часу співробітників університету;
2. забезпечення правильного нарахування зарплати та розрахунку відповідних утримань з неї;
3. виконання своєчасних і, відповідно, достовірних розрахунків по

зарплаті;

4. забезпечення контролю за використанням загального і спеціального фондів з оплати праці та бюджетних асигнувань.

5. надання працівникам інформації щодо праці і заробітної плати.

Саме виконання цих завдань дозволить оптимізувати, тобто полегшити, процес організації обліку розрахунків з оплати праці працівників вищого навчального закладу.

Виконавши дослідження організації обліку у ДВНЗ «ДонНТУ», було з'ясовано, що проведення обліку зарплати на даний момент дуже громіздке і сама оплата праці має залежність, окрім посадового окладу, також від певних виплат, які є обов'язковими згідно чинного законодавства при врахуванні, а саме від навантаження, доплат за суміщення, нарахувань за вислуги років і т.д.

Тому для оптимізації процесу організації вище наведених завдань пропонується впровадити у дану установу деяких елементів управлінського рішення з урахуванням того, що у вищих навчальних закладах вони практично не використовуються. Враховуючи це, доцільно застосувати відповідну інформаційну таблицю, в якій буде наведено загальна сума утримань і нарахувань за певний місяць, за для необхідного обґрунтування поточного розподілу утриманих і нарахованих сум на зарплату за джерелами фінансування в установі. Отримана інформаційна таблиця надає можливості визначати фонди виплат за умови перерахування обов'язкових платежів у бюджет та, відповідно, отримання грошових коштів на виплати зарплати працівникам бюджетної установи. В табл. 3.2 наведено приклад інформаційної таблиці щодо запропонованої форми управлінського обліку за матеріалами ДВНЗ «Донецький національний технічний університет».

Таблиця 3.2

Розподіл утриманих і нарахованих сум за зарплату за джерелами
фінансування (за грудень 2021 року)

Нарахування на заробітну плату	
<i>Джерело фінансування: Загальний фонд</i>	Разом
Нарахований дохід	40330083,67
ЕСВ фонду оплати	885279,26
ЕСВ з лікарняних	-
інші	-
<i>Джерело фінансування: Спеціальний фонд</i>	
Нарахований дохід	747650,65
ЕСВ фонду оплати	160312,11
ЕСВ з лікарняних	-
інші	-
Утримання на заробітну плату	
<i>Джерело фінансування: Загальний фонд</i>	
ПДФО (податок з фізичних осіб)	728376,85
Військовий збір	60451,39
інші	77315,21
<i>Джерело фінансування: Спеціальний фонд</i>	
ПДФО (податок з фізичних осіб)	130848,61
Військовий збір	11137,93
інші	9552,94

Наряду з табл. 3.2 за для отримання сумарних нарахувань зарплатні та інших виплат працівникам ДВНЗ «ДонНТУ» (установа – 0942, Навчально-науковий інститут післядипломної освіти – 0950, гуртожитки – 0640) пропонується застосовувати інформаційну таблицю, яка дозволить відобразити нарахування зарплати і інших видів виплат співробітника установи за кодом функціональної класифікації (КФК) відповідно за кожен місяць (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Нарахування зарплатні та інших виплат співробітникам ДВНЗ
«ДонНТУ» за КФК (грудень 2021 р.)

Види нарахувань	Сума нарахувань	0942	0950	0640
1	2	3	4	5
Оклад	2886249	2485933	303643	96673
Індексація зарплатні	-	-	-	-
Надбавки за складність і напруженість	7000,2	7000,2	-	-
Надбавки за науковий ступінь	233369	216384	16985	-
Надбавки за наукове звання	323096	300523	22573	-
Надбавки за почесні звання	13758	13758	-	-
Надбавки «За виконання обов'язків заступників керівників відділів»	20599	20599	-	-
Надбавки за вислугу років	401141	357518	43623	-
Інші надбавки	27584	27584	-	-
Відпускні	-	-	-	-
Компенсації за дні невикористаної відпустки	-	-	-	-
Відрядження	-	-	-	-
Доплата до мінімальної зарплатні	521600,5	401036	22237,5	98327

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4	5
Доплата за роботу у нічні години	19351,6	9262	-	10089,6
Одноразова матеріальна на оздоровлення	-	-	-	-
Одноразова матеріальна у випадку смерті	-	-	-	-
Одноразова матеріальна допомога «інші випадки»	-	-	-	-
Заміни співробітників (у випадку заміни від одного місяця і більше 50% від окладу)	-	-	-	-
Разом	4453748,3	3839597	409062	205090

Проаналізувавши роботу бухгалтерії університету також було виявлено, що ДВНЗ «ДонНТУ» застосовує узагальнені рахунки для організації обліку, тому було виконано розробку рекомендацій для деталізації рахунків, яка розбита за відповідними аналітичними рахунками, тим самим дозволивши отримати інформацію з діючих виплат.

Використання даних рекомендацій бухгалтерії ДВНЗ «ДонНТУ» дозволить виконати швидкий аналіз виплат як для окремого співробітника, так і для університету взагалі, а також надасть можливість здійснювати контроль правильності нарахування та, відповідно, виплат зарплати і інших заохочувальних виплат. Отримана структура розрахунків дозволить полегшити виконання розрахунків за умови планування кошторису

університету на наступний рік та надасть досить швидко необхідну інформацію для відповідних бюджетних контролюючих органів або на вимогу самого співробітника.

Деталізація рахунку 6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів» наведена в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Приклад деталізації рахунку 6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів» ДВНЗ «ДонНТУ»

6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів»	
6511/1 «Розрахунки за посадовими окладами у відповідності до єдиної тарифної сітки»	
6511/2 «Розрахунки за надбавками»	6511/2/1 «За вислугу років» 6511/2/2 «За досягнення у роботі» 6511/2/3 «За почесні звання» 6511/2/4 «За науковий ступінь» 6511/2/5 «За наукове звання» 6511/2/6 «За виконання обов'язків заступників керівників відділів» 6511/2/7 «За складність і напруженість» 6511/2/8 «За роботу у нічні години» 6511/2/9 «Інші надбавки»
6511/3 «Розрахунки з індексації грошових доходів»	
6511/4 «Розрахунки з середньомісячного заробітку»	6511/4/1 «Розрахунок відрядження» 6511/4/2 «Розрахунок відпускних» 6511/4/3 «Розрахунок компенсації за дні невикористаної відпустки» 6511/4/4 «Розрахунок перших п'яти днів лікарняного»
6511/5 «Розрахунок із матеріальної допомоги»	6511/5/1 «На оздоровлення» 6511/5/2 «У випадку смерті» 6511/5/3 «Інші випадки»
6511/6 «Розрахунок виплат, які не належать фонду з оплати праці»	

Дана деталізація аналітичного рахунку 6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів» ДВНЗ «ДонНТУ» дозволить забезпечувати більш точне виконання організації обліку різноманітних виплат, а також нарахуванню премій, розрахунок виплат у випадку невідпрацьованого часу, у разі звільнення, відпусток і будь-яких інших заохочувальних виплат.

Дані позиції забезпечать підвищення рівню інформаційності та ефективності організації обліку розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ» за умови значної чисельності співробітників університету і різносторонності виплат (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Приклад основних бухгалтерських проведення з оплати праці співробітників
ДВНЗ «ДонНТУ» за умови деталізації рахунку 6511

№ з/п	Зміст операції	Дебет субрахунку (Дт)	Кредит субрахунку(Кт)	Сума
1	Нарахування зарплати співробітникам	8011	6511/1	4033083,67
2	Нарахування надбавки за вислугу років	8011	6511/2/1	100760,64
3	Нарахування надбавки за почесне звання	8011	6511/2/3	22320,46
4	Нарахування надбавки за науковий ступінь	8011	6511/2/4	423473,79
5	Нарахування надбавки за наукове звання	8011	6511/2/5	701756,56
6	Нарахування надбавки за виконання обов'язків заступника керівника відділу	8011	6511/2/6	20453,67
7	Нарахування індексації доходів	8011	6511/3	1623564,31
8	Нарахування відпускних	8011	6511/4/2	1209905,10
9	Нарахування матеріальної допомоги на оздоровлення	8011	6511/5/1	3104947,96

З вище наведеного робимо висновок, що використання рекомендованої деталізації аналітичного розрахунку 6511 забезпечить більш точніше врахування різних виплат, до яких відносять і премії, відпускні, нарахування у разі звільнення за умови закінчення терміну дії трудового договору, а також підвищить рівень отримання інформації обліку з оплати праці як в ДВНЗ «ДонНТУ», так і в бюджетних установах в цілому.

3.2. Обґрунтування рішень з оптимізації системи контролю розрахунків з оплати праці у ДВНЗ «ДонНТУ»

Проведений аналіз системи організації обліку розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» показав, що внутрішній контроль в установі знаходиться на не достатньо високому рівні і, як наслідок, потребує оптимізації. В установі періодично здійснювалися перевірки щодо правильного нарахування виплат заробітної плати співробітникам, а також надання звітів до відповідних органів статистики, розпорядників бюджетних коштів і т.д. Проте даний вид внутрішнього контролю направлений тільки на правильне проведення розрахунків, однак виконання постійного контролю при організації розрахунків з оплати праці дозволить підвищити точність виконання розрахунків і відповідність облікових записів та дозволить надати подальші рекомендації щодо освітньої діяльності в даній установі.

Виконання оптимального контролю забезпечить систематичне спостереження за поточним фінансовим станом ДВНЗ «ДонНТУ», якістю наданих освітніх послуг, а також ефективного використання наданих бюджетних асигнувань і витратами їх згідно чинного законодавства.

Задля уникнення ймовірних помилок при розрахунку з оплати праці перш за все потрібно посилити внутрішній контроль і саму відповідальність

посадових осіб у разі допущення порушення в обліку, тому запропоновано структуру його проведення для ДВНЗ «ДонНТУ» за умови нарахувань зарплати (рис. 3.1).

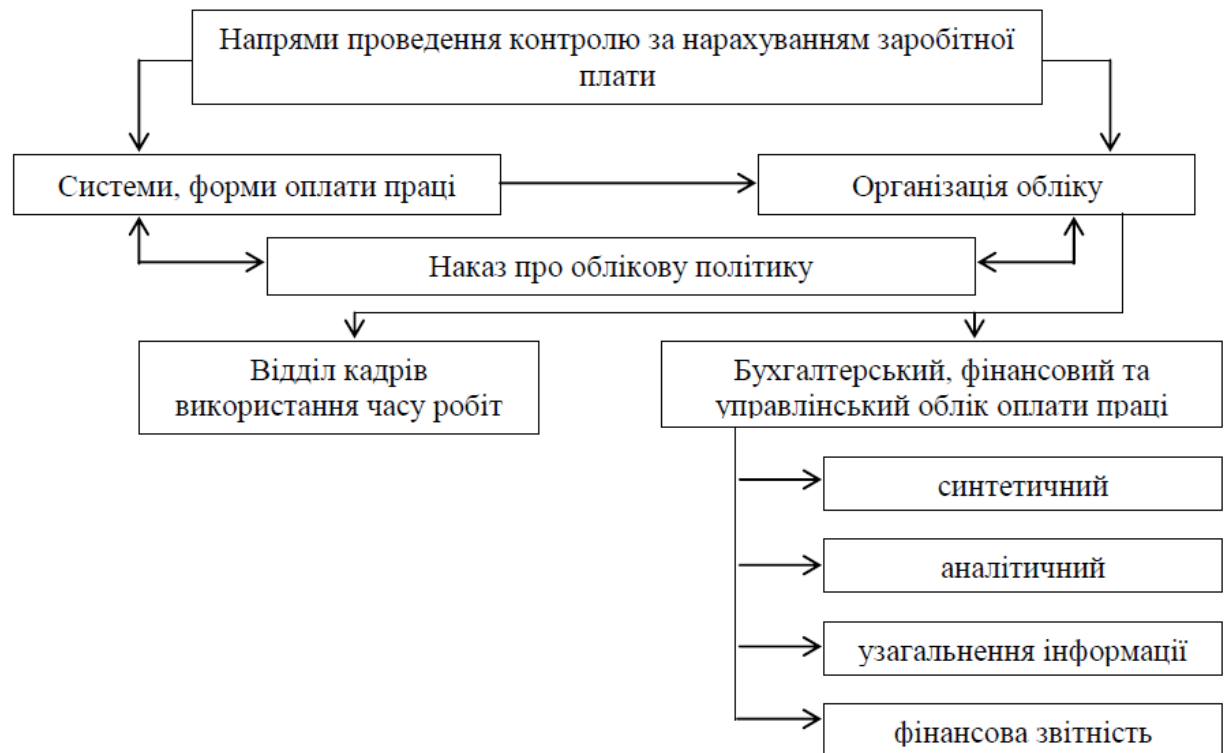

Рис. 3.1. Структура виконання внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці ДВНЗ «ДонНТУ»

Дана структура містить наступні елементи: синтетичний та аналітичний облік розрахунків з оплати праці в установі, вибіркова перевірка карток з обліку співробітників. Вона надасть можливість виявити недоліки в обліковій політиці ДВНЗ «ДонНТУ» і надати відповідні рекомендації для внесення змін до неї.

Основний контроль за правильністю виконання витрат з фондів зарплати забезпечують відповідні розпорядники бюджетних коштів високого рівня.

Об'єкт здійснення внутрішнього контролю – облік нарахування і виплат з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ». Тоді як джерелом його проведення

є інформація синтетичного і аналітичного обліку, фінансової звітності і наказу щодо облікової політики університету.

Перевірка нарахувань і виплат заробітної праці в університеті здійснюється за двома методами контролю (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Основні методи контролю розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ»

Головний аспект внутрішнього контролю за розрахунками з оплати праці – це, по-перше, зіставлення сум нарахування зарплати, яка підлягає обліку, в первинних документах із даними розрахунків накопичувальної відомості, а, по-друге, перевірка їх з даними в розрахунково- платіжній відомості.

Для забезпечення внутрішнього контролю за здійсненням операцій з оплати праці необхідно виконати дослідження внутрішніх розпорядних документів, які регулюють основний порядок нарахувань, виплат і обліку зарплати співробітникам ДВНЗ «ДонНТУ», у тому числі здійснювати перевірку наявності і порядок дотримання умов Колективного договору,

Положення щодо оплати праці і щодо преміювання [36-38].

Забезпечення організації аналізу і внутрішнього контролю структури витрат з оплати праці носить комплексний характер задля охоплення усіх, зазначених вище, етапів контрольно-аналітичної роботи:

1. Підготовчий етап – визначення об'єктів, джерел керування, а також встановлення завдань і вибір методів керування.
2. Методичний етап забезпечує виконання перевірок законності, чинності і обґрунтованості прийняття на роботу працівників або їх звільнення; відповідності чинному законодавству України щодо праці і внутрішніх документів за умови нарахування і виплат заробітної плати співробітникам установи, а також надбавок, премій, компенсацій і т.д.; з наявності прострочених платежів і виплат; правильного нарахування виплат з відпустки, матеріальної допомоги, допомоги з непрацездатності і т.і.; індексацій доходів; правильності обов'язкових нарахувань та відрахувань зарплати; відповідності чинному законодавству проведення реєстрації і формування фінансових звітів щодо нарахування і виплат з оплати праці співробітникам установи; відповідність синтетичної і аналітичної інформації бухгалтерського обліку відносно виплат співробітникам; а також забезпечення інвентаризації зобов'язань щодо нарахувань і виплат з оплати праці.
3. Аналітичний етап передбачає виконання перевірки ефективного використання зарплати і працюючого обладнання та аналізу певних відхилень і порушень, за результатами якого забезпечується розроблення відповідних пропозицій.
4. Останній етап (заключний) забезпечує проведення наступного моніторингу використання запропонованих рекомендацій щодо локалізації визначених недоліків і порушень при організації розрахунків з оплати праці і внутрішнього її контролю.

Таким чином, з урахуванням наведеного вище, дозволить підвищити

внутрішній контроль при розрахунку оплати праці і дотримуватися вимог чинного законодавства, а також забезпечити виявлення відповідних негативних чинників, що мають прямий або непрямий вплив на оплату праці в державному вищому навчальному закладі «Донецький національний технічний університет» і складанні його кошторисів у відповідності до штатного розпису установи та її кваліфікаційно-тарифікаційного списку.

Висновок до розділу 3

В третьому розділі запропоновано напрями удосконалення процесу обліку і методи оптимізації системи внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ», а саме:

1. внести поправки щодо нарахувань премії співробітникам за умови економії коштів у Наказ щодо облікової політики та додати відповідний пункт щодо нарахування надбавок працюючим молодим співробітникам до Положення про порядок преміювання працівників Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет», проте не виключаючи пункту 1.3 цього положення. Це дозволить здійснити розрахунки за відповідним коефіцієнтом, який визначається співвідношенням суми економії до суми нарахованої зарплатні всіх працівників, кожному працівнику установи з отримання премії у відповідності до своєї нарахованої зарплатні.

2. здійснити оптимізацію графіку документообігу, що передбачає розподіл функцій поміж адміністрацією, відділами бухгалтерії і кадрів. Використання даного графіку в ДВНЗ «ДонНТУ» дозволить ефективно впорядкувати сам процес документообігу та істотно вплине на здійснення нарахувань та виплат зарплати співробітникам, а також дозволить поліпшити контроль за виплатами і особливо в тих, які зазвичай мають постійні зміни, і,

як наслідок, дозволить підвищити ефективність діяльності університету.

3. пропонується вдосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці з врахування специфіки проведення обліку в бюджетних установах впровадження елементів управлінського, а саме інформаційну таблицю, в якій буде наведено загальна сума утримань і нарахувань за певний місяць, за для необхідного обґрунтування поточного розподілу утриманих і нарахованих сум на зарплату за джерелами фінансування в установі. Також для отримання сумарних нарахувань зарплатні та інших виплат працівникам ДВНЗ «ДонНТУ» пропонується застосовувати інформаційну таблицю, яка дозволить відобразити нарахування зарплати і інших видів виплат співробітника установи за кодом функціональної класифікації (КФК) відповідно за кожен місяць. Рекомендації щодо їх розробки забезпечать відслідковувати фонди здійснення виплат, що дозволить скоротити витрати часу бухгалтера та підвищить повноту інформації під час складання звітності.

4. пропонується деталізація рахунку 6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів», що забезпечить більш точніше врахування різних виплат, до яких відносять і премії, відпускні, нарахування у разі звільнення за умови закінчення терміну дії трудового договору, а також підвищить рівень отримання інформації обліку з оплати праці як в ДВНЗ «ДонНТУ», так і в бюджетних установах в цілому.

5. запропоновано удосконалену структуру контролю розрахунків з оплати праці, що дозволить підвищити його ефективність, забезпечити дотримання вимог чинного законодавства та виявлення відповідних негативних чинників, що мають прямий або непрямий вплив на оплату праці в державному вищому навчальному закладі «Донецький національний технічний університет» і складанні його кошторисів у відповідності до штатного розпису установи та її кваліфікаційно-тарифікаційного списку.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено поглиблення теоретико-методичних аспектів і практичних рекомендацій щодо обліку і контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах.

Основні результати магістерської роботи полягають у наступному:

1. Розкрито сутність та проаналізовані форми і система оплати праці в бюджетних установах, в процесі чого було виявлено, що об'єднання понять «заробітна плата» і «оплата праці» призводить до не досить чіткого розуміння принципів щодо зарплати та організації її оплати. Однак зарплата відноситься до соціально-економічної категорії, що передбачає використання комплексного підходу при нарахуваннях, при цьому регламентуючись безпосередньо нормативно-правовими нормами, що досить сильно впливають на організацію і контроль розрахунків з оплати праці в бюджетних установах.

2. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці в бюджетних установах, під час якого було визначено, що регулювання обліку розрахунків і контролю з оплати праці в існуючій системі нормативно-правового забезпечення на даний час має досить неузгодженостей, що, в свою чергу, потребує удосконалення.

3. Проведено теоретичний огляд методичного забезпечення організації контролю розрахунків з оплати праці у бюджетних установах, в результаті якого встановлено, що виконання фінансового контролю із використання грошових коштів на виплати працівникам на даний час в Україні займає передове місце, через те, що саме ці витрати мають значну вагу у всьому обсязі витрат бюджетних установ. Визначено основні завдання та джерела внутрішнього контролю, з'ясовані переваги і недоліки методичного забезпечення його організації в бюджетних установах.

4. Проаналізовано організаційно-економічні показники державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». Встановлено, основна структура балансу даної установи дозволяє демонструвати тенденцію щодо збільшення частки основних засобів і зменшення частки дебіторської заборгованості в якості позитивної тенденції. Також виявлено, що організація проведення бухгалтерського обліку в ДВНЗ «ДонНТУ» забезпечується із застосуванням принципів облікової політики, за якою бухгалтерія застосовує меморіально-ордерну форму виконання обліку. Проаналізована фінансова звітність установи за період з 2018 року по 2021 рік показала, що отримані доходи установи дозволяють покривати її витрати, і основними з яких є саме витрати на оплату праці.

5. Проведено дослідження процесу виконання організації документального, аналітичного і синтетичного обліку з розрахунків оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ», в процесі якого виявлено, що документальне оформлення повинне регламентуватися чинним законодавством України та забезпечувати дотримання правил і порядків нарахування та прийняття працівників на роботу до університету, а також забезпечувати контроль за типовими нормами розцінок і виробітку, випадків переплати і наявності оплати працівників за погодинними тарифними ставками. Встановлено, що організація аналітичного і синтетичного обліку розрахунків з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ» проводиться на відповідному рівні з дотриманням чинного законодавства та нормативно-правових актів України, також синтетичний облік проводиться із застосуванням документу «Меморіальний ордер №5 – Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати».

6. Проаналізовано методичні прийоми організації контролю за розрахунками з оплати праці в ДВНЗ «ДонНТУ». Аналіз показав, що процесі здійснення перевірок виникають доволі часто питання щодо застосування установою виробничих норм, випадків надмірної сплати через помилкове нарахування зарплати та щодо компенсації співробітникам, що працюють за

погодинною ставкою за умови її встановлення, тому на них необхідно обов'язково звертати увагу.

7. Запропоновано внести поправки щодо нарахувань премії співробітникам за умови економії коштів у Наказ щодо облікової політики та додати відповідний пункт щодо нарахування надбавок працюючим молодим співробітникам до Положення про порядок преміювання працівників Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет», проте не виключаючи пункту 1.3 цього положення. Це дозволить здійснити розрахунки за відповідним коефіцієнтом, який визначається співвідношенням суми економії до суми нарахованої зарплатні всіх працівників, кожному працівнику установи з отримання премії у відповідності до своєї нарахованої зарплатні.

8. Запропоновано виконати оптимізацію графіку документообігу, що передбачає розподіл функцій поміж адміністрацією, відділами бухгалтерії і кадрів, використання якого в ДВНЗ «ДонНТУ» дозволить ефективно впорядкувати сам процес документообігу та істотно вплине на здійснення нарахувань та виплат зарплати співробітникам, а також дозволить поліпшити контроль за виплатами і особливо в тих, які зазвичай мають постійні зміни, і, як наслідок, дозволить підвищити ефективність діяльності університету.

9. Запропоновано вдосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці з врахування специфіки проведення обліку в бюджетних установах впровадження елементів управлінського рішення, а саме інформаційну таблицю, в якій буде наведено загальна сума утримань і нарахувань за певний місяць, за для необхідного обґрунтування поточного розподілу утриманих і нарахованих сум на зарплату за джерелами фінансування в установі. Також для отримання сумарних нарахувань зарплатні та інших виплат працівникам ДВНЗ «ДонНТУ» пропонується застосовувати інформаційну таблицю, яка дозволить відобразити нарахування зарплати і інших видів виплат співробітника установи за кодом функціональної класифікації (КФК) відповідно за кожен місяць. Рекомендації

щодо їх розробки забезпечать відслідковувати фонди здійснення виплат, що дозволить скоротити витрати часу бухгалтера та підвищить повноту інформації під час складання звітності.

10. Запропоновано деталізацію рахунку 6511 «Розрахунки з оплати праці розпорядників бюджетних коштів», що забезпечить більш точніше врахування різних виплат, до яких відносять і премії, відпускні, нарахування у разі звільнення за умови закінчення терміну дії трудового договору, а також підвищить рівень отримання інформації обліку з оплати праці як в ДВНЗ «ДонНТУ», так і в бюджетних установах в цілому.

11. Запропоновано удосконалену структуру контролю розрахунків з оплати праці, що дозволить підвищити його ефективність, забезпечити дотримання вимог чинного законодавства та виявлення відповідних негативних чинників, що мають прямий або непрямий вплив на оплату праці в державному вищому навчальному закладі «Донецький національний технічний університет» і складанні його кошторисів у відповідності до штатного розпису установи та її кваліфікаційно-тарифікаційного списку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Що таке бюджетна установа. URL: <https://smarttender.biz/terminy/view/byudzhetna-ustanova/> (дата звернення: 28.04.2022)
2. Павловська О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник / О.В.Павловські, Н.М.Притуляк, Н.Ю.Невмержицька, К.:КНЕУ, – 2016. – 208 с.
3. Облік у бюджетних установах: Навчальний посібник. / за ред. Леня В.С. — Чернігів: Десна Поліграф, 2016. — 560 с.
4. Облік розрахунків з оплати праці, страхування та зі стипендіатами установа. URL: https://pidru4niki.com/20000315/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_rozrahunkiv_oplati_pratsi_strahuvannya_stipendiatami (дата звернення: 28.04.2022)
5. Економічна сутність заробітної плати в бюджетних установах та завдання обліку. URL: <https://studfile.net/preview/9237120/page:22/> (дата звернення: 28.04.2022)
6. Большешальська А. В. Особливості організації обліку розрахунків з оплати праці: проблеми та шляхи удосконалення / А. В. Большешальська // *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*. – 2017. – № 1 – С. 240-250.
7. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. URL: <https://library.if.ua/book/118/7923.html> (дата звернення: 29.04.2022)
8. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995. № 108/95-ВР, із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.04.2022)
9. Форми оплати праці в бюджетних установах. URL: https://pidru4niki.com/18991009/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/formi_oplati_pratsi_byudzhetnih_ustanovah#:~:text=%D0%92%20%D0%B1%D1%8E%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%83%D1%81%20%D0%B2%D1%80#

D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%8E%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97,%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%3A%20%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BD%D0%B0
(дата звернення: 29.04.2022)

10. Шара Є. Ю., Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 440 с.

11. Штатний розпис. URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/shtatnyj-rozpys-z-01.01.2022.pdf> (дата звернення: 29.04.2022)

12. Оклади за ЄТС: розміри у 2022 році розпис. URL: <https://ibuhgalter.net/ru/articles/855> (дата звернення: 29.04.2022)

13. Фінансове планування діяльності бюджетних установ: навч. посібник / Т. Д. Таукешева // Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 405 с.

14. Закон України «Про вищу освіту» №1556-VII від 06.04.2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18?find=1&text=%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B8#w1_1 (дата звернення: 29.04.2022)

15. Дудченко Н. І. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту розрахунків з оплати праці в бюджетних установах / Н. І. Дудченко // Фінансові ринки і цінні папери. – 2019. – № 15. – С. 24-28.

16. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 30.04.2022)

17. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 30.04.2022)

18. Лемішовський В. І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування: навч. посібник / В. І. Лемішовський. – Львів: «ІнтелектЗахід», 2017. – 1104 с.

19. Методи правового регулювання оплати праці. URL: <https://www.solor.gov.ua/info/19/8033> (дата звернення: 30.04.2022)

20. Поняття та правове регулювання заробітної плати. URL: <https://buklib.net/books/37809/> (дата звернення: 30.04.2022)

21. Закон України «Про індексацію грошових доходів населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1282-12#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

22. Індexсація зарплати — 2022. URL: <https://egolovbuh.mcfr.ua/955603> (дата звернення: 01.05.2022)

23. Постанова «Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/245-93-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

24. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

25. Закон України «Про відпусти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

26. Податковий Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.05.2022)

27. Карпа М.С. Особливості розрахунків з оплати праці та шляхи їх оптимізації. *Бухгалтерський облік, аналіз і контроль в системі управління підприємства*: матеріали V науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. Львів // Видавництво Львівської комерційної академії. 2012. С. 111-113.

28. Тополенко Н. М. Актуальні проблеми заробітної плати та

особливості її обліку в бюджетних установах / Н. М. Тополенко // *Науково-практичний журнал «Економічні студії»*, Львів. 2016. Вип. 5 (13). С. 74-80.

29. ПДФО 2022. Ставки, за якими оподатковуються доходи фізосіб. URL: <https://sys2biz.com.ua/news/pdfo-2022-stavky-za-yakymy-opodatkovuyutsya-dohody-fizosib/> (дата звернення: 01.05.2022)

30. Вітковська О.Г. Військовий збір: утримати і сплатити // *Бюджетна бухгалтерія*. 2014. № 31. С. 20–22.

31. Овчарик З. Д., Актуальність введення і продовження терміну стягнення військового збору та його облік // *Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»*. 2014. Вип. 11 (41), ч. 2. С. 248–254.

32. Закон України «Про охорону праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

33. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

34. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

35. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

36. Постанова «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери». URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/237451___678092 (дата звернення: 01.05.2022)

37. Про затвердження Інструкції про оплату праці та розміри ставок заробітної плати професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0181-93#Text> (дата звернення: 01.05.2022)

38. Владимірова Л. П. Экономика труда: учеб. пособ. М.:

Издательский Дом «Дашков и К», 2018. – 300 с.

39. Косміна Р. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік: навч. посіб. / Р. М. Косміна / за ред. Ю.Д. Чацкіса. – К. : Вид-во «Вища шк.», 2017. – 255 с.

40. Рахунок 65 "Розрахунки з оплати праці" закладів. URL: <http://consultant.parus.ua/dict?doc=.175854BC9#:~:text=%D0%A0%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BE%D0%BA%2065%20%22%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%BE%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%BA%D1%83%20%D0%B9,%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B9%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BD%D1%88%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82> (дата звернення: 01.05.2022)

41. Ілащук С. А. Методологія контролю видатків на оплату праці вищих навчальних закладів. *Ефективна економіка*: електр. наук. фах. вид. 2015. №2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3820> (дата звернення: 01.05.2022)

42. Мироненко А.В. *Організація і методика обліку та контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах*. Кваліфікаційна магістерська робота. ННІБТ «УАБС», Суми, 2019 р. – 60 с.

43. Статут Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/statut1.pdf> (дата звернення: 02.05.2022)

44. Керівництво Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». URL: <https://donntu.edu.ua/kerivnictvo> (дата звернення: 02.05.2022)

45. Колективний договір Державного вищого навчального закладу

«Донецький національний технічний університет». URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/%D0%9E%D0%B1%D1%8C%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9-%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82.pdf> (дата звернення: 02.05.2022)

46. Правила внутрішнього розпорядку Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D1%83.pdf> (дата звернення: 02.05.2022)

47. Доступ до публічної інформації Державного вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». URL: <https://donntu.edu.ua/publicinfo> (дата звернення: 02.05.2022)

48. Курс лекцій з дисципліни “Фінансовий аналіз”. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/3889.pdf> (дата звернення: 05.05.2022)

49. Коцупатий М. М., Облік і звітність в оподаткуванні у схемах і таблицях: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2015. 196с.

50. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.В.Кужельний, В.Г. Лінник – К.:КНЕУ, 2010. – 334 с.

51. Партін Г.О. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: Навчальний посібник. / Г.О.Партін. – К: Вища школа, 2012. – 185 с.

52. Укладання трудового договору. URL: <https://buhgalter.com.ua/news/kadrova-sprava/ukladannya-trudovogo-dogovoru/> (дата звернення: 05.05.2022)

53. Держкомстат України Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці (Форми № П-1,

П-2, П-3, П-4, П-5, П-6, П-7). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0489202-08#Text> (дата звернення: 05.05.2022)

54. Первинні документи бухгалтерського обліку: види та вимоги. URL: <https://mcg-lv.com/pervynni-dokumenty-buhgalterskogo-obliku/> (дата звернення: 05.05.2022)

55. Розрахунково-платіжна відомість працівника 2021. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/8545-rozrahunkovo-platjna-vdomst-pratsvnika-2020> (дата звернення: 05.05.2022)

56. Лепьохіна І. О. Теоретичні аспекти формування заробітної плати та її функції / І. О. Лепьохіна // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2018. – № 2 (56). URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/155.pdf (дата звернення: 05.05.2022)

57. Порядок обчислення середньої заробітної плати. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.05.2022)

58. Розрахунки із зарплати і стипендії: складаємо меморіальний ордер №5. URL: <https://ibuhgalter.net/ru/articles/820> (дата звернення: 05.05.2022)

59. Дікань Л. В. Організація внутрішнього контролю в бюджетній установі: прикладний аспект питання / Л. В. Дікань // *Бізнес Інформ: міжнар. наук. економ. журн.* 2013. №10. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10318/1/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%20%D0%91%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%81%20%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC.pdf> (дата звернення: 05.05.2022)

60. Криванич М. Ю., Артюх О. В. Внутрішній контроль обліку витрат: методичні аспекти / М. Ю. Криванич, О. В. Артюх // *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: економіка і суспільство*. 2019. №16. С. 914-920

61. Вимоги до оформлення випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого

(магістерського) рівнів у Державному вищому навчальному закладі «Донецький національний технічний університет». URL: <https://donntu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/03/%D0%92%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B8-%D0%B4%D0%BE-%D0%BE%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf> (дата звернення: 05.05.2022)

62. Михайлов М. Г., Телегунь М. І., Славкова О. П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 384 с.

63. Джога Р.Т. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навч. Посібник. Київ: КНЕУ, 2014. 250 с.

ДОДАТОК А

Таблиця А.1

Горизонтальний аналіз балансу ДВНЗ «ДонНТУ» за період з 2018 р. по 2021 р. (грн.)

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Абсолютне відхилення (грн.)			Відносне відхилення (%)		
					2019 р. від 2018 р.	2020 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.	2019 р. від 2018 р.	2020 р. від 2019 р.	2021 р. від 2020 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Активи										
Основні засоби	293228382	303611501	305122213	305497093	10383119	1510712	374880	3,42%	0,50%	0,12%
Нематеріальні активи	173257	177668	185715	334687	4411	8047	148972	2,48%	4,33%	44,51%
Незавершені капітальні інвестиції	24684174	24726283	24812998	30596264	42109	86715	5783266	0,17%	0,35%	18,90%
Запаси	2105882	3821930	4007901	4053724	1716048	185971	45823	44,90%	4,64%	1,13%
<i>Поточна дебіторська заборгованість</i>										
За рахунками за товари, роботи, послуги	13500	1042177	1371955	1379399	1028677	329778	7444	98,70%	24,04%	0,54%
За наданими кредитами	325921	314049	305788	304589	-11872	-8261	-1199	-3,78%	-2,70%	-0,39%
За розрахунками із соціального страхування	6942	28513	46623	14956	21571	18110	-31667	75,65%	38,84%	-211,73%
Інша поточна дебіторська заборгованість	639937	100379	77008	85031	-539558	-23371	8023	-84,31%	-30,35%	9,44%

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті, в т.ч.</i>										
касі	150	150	150	150	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
казначействі	8100799	13038548	21706794	13618056	4937749	8668246	- 8088738	37,87%	39,93%	-59,40%
іноземній валюті	0	0	5912293	11090494	0	5912293	5178201	0,00%	100,00%	46,69%
Витрати майбутніх періодів	64746	72538	0	52852	7792	-72538	52852	10,74%	-100,00%	100,00%
Загальні активи	329343690	346933736	363549438	367027295	17590046	16615702	3477857	5,07%	4,57%	0,95%
Пасив										
Внесений капітал	504735565	536829778	540133109	542528711	32094213	3303331	2395602	5,98%	0,61%	0,44%
Капітал у дооцінках	0	2263551	2263551	2263551	2263551	0	0	100,00%	0,00%	0,00%
Фінансовий результат	-213685146	-231175264	- 217714219	-222139328	-17490118	13461045	- 4425109	7,57%	-6,18%	1,99%
Цільове фінансування	24684174	24726283	24812998	30596264	42109	86715	5783266	0,17%	0,35%	18,90%
<i>Поточні зобов'язання</i>										
За платежами до бюджету	1354	2335	0	0	981	-2335	0	42,01%	-100,00%	0,00%
за розрахунками за товари, роботи, послуги	0	599219	641565	480513	599219	42346	-161052	100,00%	6,60%	-33,52%

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
За кредитами	325921	314049	305788	304589	-11872	-8261	-1199	-3,78%	-2,70%	-0,39%
За розрахунками з оплати праці	11318028	11287291	11287291	11287291	-30737	0	0	-0,27%	0,00%	0,00%
За розрахунками із соціального страхування	5588	26178	46623	36847	20590	20445	-9776	78,65%	43,85%	-26,53%
Інші поточні зобов'язання	548726	151767	81250	85031	-396959	-70517	3781	-261,56%	-86,79%	4,45%
Доходи майбутніх періодів	1409680	1908549	1691482	1583826	498869	-217067	-107656	26,14%	-12,83%	-6,80%
Загальні пасиви	329343890	346933736	363549438	367027295	17589846	16615702	3477857	5,07%	4,57%	0,95%

Таблиця А.2

Горизонтальний аналіз балансу ДВНЗ «ДонНТУ» за період з 2018 р. по 2021 р. (грн.)

Показник	2018	2019	2020	2021	Частка у % до суми балансу 2018 року	Частка у % до суми балансу 2019 року	Частка у % до суми балансу 2020 року	Частка у % до суми балансу 2021 року
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Активи								
Основні засоби	293228382	303611501	305122213	305497093	89,03%	87,51%	83,93%	83,24%
Нематеріальні активи	173257	177668	185715	334687	0,05%	0,05%	0,05%	0,09%
Незавершені капітальні інвестиції	24684174	24726283	24812998	30596264	7,49%	7,13%	6,83%	8,34%
Запаси	2105882	3821930	4007901	4053724	0,64%	1,10%	1,10%	1,10%
<i>Поточна дебіторська заборгованість</i>								
За рахунками за товари, роботи, послуги	13500	1042177	1371955	1379399	0,00%	0,30%	0,38%	0,38%
За наданими кредитами	325921	314049	305788	304589	0,10%	0,09%	0,08%	0,08%
За розрахунками із соціального страхування	6942	28513	46623	14956	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%
Інша поточна дебіторська заборгованість	639937	100379	77008	85031	0,19%	0,03%	0,02%	0,02%
<i>Грошові кошти та їх еквіваленти розпорядників бюджетних коштів та державних цільових фондів у національній валюті, в т.ч.</i>								
касі	150	150	150	150	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
казначействі	8100799	13038548	21706794	13618056	2,46%	3,76%	5,97%	3,71%
іноземній валюті	0	0	5912293	11090494	0,00%	0,00%	1,63%	3,02%
Витрати майбутніх періодів	64746	72538	0	52852	0,02%	0,02%	0,00%	0,01%

Продовження табл. А.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Загальні активи	329343690	346933736	363549438	367027295	100%	100%	100%	100%
Пасив								
Внесений капітал	504735565	536829778	540133109	542528711	153,25%	154,74%	148,57%	147,82%
Капітал у дооцінках	0	2263551	2263551	2263551	0,00%	0,65%	0,62%	0,62%
Фінансовий результат	-213685146	-231175264	-217714219	-222139328	-64,88%	-66,63%	-59,89%	-60,52%
Цільове фінансування	24684174	24726283	24812998	30596264	7,49%	7,13%	6,83%	8,34%
<i>Поточні зобов'язання</i>								
За платежами до бюджету	1354	2335	0	0	0,0004%	0,0007%	0,00%	0,00%
за розрахунками за товари, роботи, послуги	0	599219	641565	480513	0,00%	0,17%	0,18%	0,13%
За кредитами	325921	314049	305788	304589	0,10%	0,09%	0,08%	0,08%
За розрахунками з оплати праці	11318028	11287291	11287291	11287291	3,44%	3,25%	3,10%	3,08%
За розрахунками із соціального страхування	5588	26178	46623	36847	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%
Інші поточні зобов'язання	548726	151767	81250	85031	0,17%	0,04%	0,02%	0,02%
Доходи майбутніх періодів	1409680	1908549	1691482	1583826	0,43%	0,55%	0,47%	0,43%
Загальні пасиви	329343890	346933736	363549438	367027295	100%	100%	100%	100%

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1

Приклад оптимізаційного графіку документообігу ДВНЗ «ДонНТУ»

№ з/п	Документ	Строк надання	Виконавець документу
1	Акт на прихід матеріальних цінностей	До 15 числа кожного поточного місяці	Заступник помічника ректора з АХЧ, Завідувач складом
2	Акт списання матеріальних цінностей	До 25 числа кожного поточного місяці	Матеріально-відповідальні особи
3	Рахунки на сплату комунальних послуг	15 числа кожного поточного місяця	Помічник ректора з АХЧ, Заступник помічника ректора з АХЧ
4	Табелі обліку робочого часу за відділами установи для нарахування авансу співробітникам	10 числа кожного поточного місяця	Діловод, Лаборант, Старший лаборант Інженер
5	Табелі обліку робочого часу за відділами установи для нарахування заробітної плати співробітникам	25 числа кожного поточного місяця	Діловод, Лаборант, Старший лаборант Інженер
6	Листи непрацездатності	Будь-який день за умови надання листа (електронний лист)	Бухгалтерія, Відділ кадрів
7	Відомість щодо сплати за навчання здобувачів освіти	30 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія
8	Меморіальні ордери №2,3,4,5,6,7,9,10,11,12,13,14,15,17	До 4 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія

Продовження табл. Б.1

№ з/п	Документ	Строк надання	Виконавець документу
9	Журнал-Головна книга	До 25 числа кожного поточного місяця	Бухгалтерія
10	Акти звірок щодо отриманих матеріальних цінностей	30 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія
11	Картки аналітичного обліку касових видатків	До 5 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія
12	Картки аналітичного обліку фактичних видатків	До 5 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія
13	Картки аналітичного обліку нарахованих асигнувань	До 5 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія
14	Картки обліку матеріальних цінностей	До 15 числа кожного поточного місяці	Бухгалтерія
15	Щомісячні звіти до Казначейства	У відповідності до встановленого строку	Бухгалтерія
16	Щомісячні звіти в статуправління	У відповідності до встановленого строку	Бухгалтерія
17	Квартальний звіт до Казначейства	У відповідності до встановленого строку	Бухгалтерія
18	Звіти до податкової інспекції	У відповідності до встановленого строку	Бухгалтерія
19	Інвентаризація	Відповідно до графіка проведення	Комісії з інвентаризації
20	Звіти за формою 1-ДФ	Щоквартальний відповідно до встановленого строку	Бухгалтерія
21	Річні фінансові звіти до відповідних контролюючих органів	Відповідно до термінів чинного законодавства	Бухгалтерія